

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó.

A közgazdasági szakosztály f. hó 21-én, azaz: csütörtökön folytatólagos ülést tart.

Tárgya:

Az Ausztriával megújítandó vám és kereskedelmi szerződés.

Bujanovich Sándor,
az O. M. G. E. alelnöke.

Czirokszakkalvásár, czirokmagcséplés és mesterséges szárítás bemutatása.

Az O. M. G. E. karöltve a Jász-Nagy Kun-Szolnok megyei gazdasági egyesülettel november hó 26-án, azaz kedden czirokszakkalvásárt és czirokmagcséplés-bemutatót tart.

A vásár színhelye: Kengyel, Törk Adolf bérlete, posta- és távirdaállomás, a szolnok-szentes-hódmező-vásárhelyi vonalon. Szolnoktól kocsin 1 1/2 óra. Budapest, Nagy-Váradi és Arad felől a Szolnokról délelőtt 11 óra 49 perczkor induló vonattal egy órakor délután érhető el Kengyel, hol kocsit fogja várni az érkezőket. A visszautazás ez irányban este 9 óra 4 perczkor történik. Hódmező-Vásárhely felől reggel 7 óra 40 perczkor indul a vonat s délután 2 óra 37 perczkor érkezik Kengyelre. Ebédelni utközben Szolnokon és Szentesen lehet, míg egyéb ellátásról, mint uzsonna, vacsora a helyszínen egy vendéglős fog gondoskodni.

Felkérjük cziroktermelő gazdáinkat, hogy a vásárra szánt czirok-mintákat az ár- és mennyiség megjelölésével 5-10 kg. mennyiségben bérmentve Törk Adolf ur címére Kengyelre elküldeni sziveskedjenek.

Ugyancsak felkérjük azon gyárosainkat, a kik a czirok előkészítéséhez alkalmas gépekkel rendelkeznek, a bemutatáshoz beküldeni sziveskedjenek.

Kérjük az érdeklődőket, hogy részvételeiket legkésőbb e hó 20-ig, vagy az O. M. G. E. (Budapest, Köztelek), vagy a jász-nagy-kun-szolnokmegyei gazdasági egyesület titkári hivatalának bejelentsék.

Az O. M. G. E. közgyűlése.

(1895. november 17.)

Jelen voltak: gróf Andrassy Aladár I. alelnök elnöklete alatt: Bujanovich Sándor II. alelnök, Auspitz Pál, Abonyi Emil, Baross Károly, Bálintffy Pál, Bánó József, Bernát István, Blum Gyula, Bottlik Odön, Brüll Mór, Buday Barnabás, Burián Aladár, dr. Csillag Gyula, dr. Darányi Gyula, Darányi Kálmán, Daróczy Vilmos, Dessewffy Odön, Dömötör Béla, Elek Emil, Emödy József, Eörsy Ferencz, Fábrián János, Farkas Ábrahám, gróf Festetics Andor, Forster Géza, Fromm Antal, Furiakovits Zsigmond, Galgóczy Károly, György Endre, Hajós József, Halmai József, dr. Hagara Viktor, Heller M., Holényi Ferencz, Hreblay Emil, Huchthausen Vilmos, Jeszenszky Pál, Karsai Lajos, Katona Gyula, gr. Károlyi Sándor, Kerpely Kálmán, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Kostyán Ferencz, Kovách László mádi, Landesz József, Lejtényi György, Lepkowszky Gábor, Libits Adolf, báró Lipthay Béla, Lossonezy Mihály, Löwy Mór, Máday Izidor, Makfalvy Géza, Melczér Gyula, Mérey Lajos, Miklós Odön, Nagy Dezső, Nérey Kálmán, Paikert Alajos, Perczel Ferencz, Prenoszil Odön, Renner Gusztáv, Reusz Henrik, dr. Rodiczky Jenő, Rombay Dezső, Rovara Frigyes, Rubinek Gyula, Serfőző Géza, Sorecz Lajos, Sporzon Pál, Suhajda István, Sujánszky Odön, Strausz Vilmos, Szabó Ferencz szántói, Szerdahelyi Aladár, Szevera Károly, Szilassy Zoltán, Szilágyi Gyula, dr. Szilárd Ferencz, Sztankovics János, Vadászffy Jenő, Vimmer Imre, Vimmer Kálmán, Wiener Moskó, Wilfing Nándor, gróf Zay Miklós és gróf Zselénszky Róbert egyesületi tagok és a tisztviselőkar teljes számban.

Közgyűlés megnyitása.

Gróf Andrassy Aladár alelnök:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Sajnálattal kell jelentenem, hogy gróf Dessewffy Aurél egyesületi elnök ur önméltósága nagymérvű elfoglaltsága folytán a mai közgyűlésen való megjelenésben és ennek vezetésében akadályozva van, ennek következtében felkért engem a mai közgyű-

lés vezetésére és így nekem jutott azon megtisztelő hivatás, hogy az elnöki széket elfoglaljam.

Mielőtt a közgyűlést megnyitnám, első sorban konstatálni kívánom, hogy a mai napra összehívott rendes közgyűlés az alapszabályok 16. szakasza értelmében 15 nappal előbb három ízben, sőt többször is az egyesület hivatalos lapjában közzététetvén, az alapszabályok intézkedéseinek megfelelőleg lett összehíva, tehát minden kellekeknek megfelel és határozatképes.

Régi szokás, hogy az elnöki megnyitásban a közgyűlésen hivatkozás történjék az elmúlt egyesületi év eseményeire; engedjék meg nekem azt, hogy ez alkalommal ezt a szokást mellőzzem azért, mert az egyesület 1894/95. évi működését tüzetesen ismertető évkönyvben kimerítően foglaltatnak az egyesületi működés mozzanatait s az évkönyv néhány nappal előbb az összes tagoknak szétküldetvén, mindenkinek volt alkalma abba betekintést szerezni és megbírálni az egyesület múlt évi működését és az igazgató-választmány sáfárkodását.

Egyre azonban mégis kiterjeszkedem és megakarok emlékezni pár szóval a jelen helyzetről és jövő működésünkről.

Ma, uraim, igen sanyaru idők és igen nehéz körülmények nehezdednek a gazdákra. Ebből következtetem azt s ebben látom az indokát annak, hogy egyesületünk tagjainak mai létszáma nagyobb mint valaha volt, mert a nehéz időkben az emberek tömörülnek, érdekeik összehozzák őket és ez világos jele a rosszabbodott állapotnak. Tehát egyesületünkben a szám meg van a küzdelemre, de a szám még nem elég, erélyes összetartásra, czéltudatos munkára van határozottan szükségünk, hogy bajainkat orvosolhassuk s a magyar mezőgazdaság igazán mostoha viszonyait folyton szem előtt tartva, küzdjünk, fáradozzunk a haza boldogításán.

E teremben más érdek zászlója mint a mezőgazdák érdekéé ne lobogjon, hisz azzal a haza érdekeinek is eleget teszünk és ez szerintem legszentebb feladatunk.

Midőn tehát a mai rendes közgyűlést megnyitottam nyilvánítom, felkérem t. gazdatársaimat, hogy egyesületünk ez irányu működésében támogatni sziveskedje-

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. Váci-körut sarok.

Ajánlunk:

Kitűnő vetőmagvakat.
Gépolajokat, kenőcsöket.
Kötél, zsák, és ponyvakat.
Permetező gépek s anyagokat.
Műtrágyákat.
Építkezési anyagokat.
Állatorvosi gyógyszereket.

Ajánlja:

Jól berendezett
gabona-bizományi osztályát
gazd. termények értékesítésére.
Tőzsdei kötések közvetítése.
Hízott marha és gypju eladás.
Korpa, malátacsira, olajpogácsa, szárított moslák legjutányosabb beszerzése.

Ajánlunk:

Kitűnő máv. gőzoséplőgépeket.
Malmokhoz compound locomobileket.
Arató-, kővető- és kaszáló-gépeket.
Mindennemű gazdasági gépeket.
Takarmányosok berendezése.
Gazdasági mérnöki munkák közvetítése.

Mindennemű őszi- és tavaszi takarmánymagvak megvételre kerestetnek.

nek. Küszöbén vagyunk a milleniumi kiállításnak, a mikor alkalmunk lesz az egész világgal érintkezni és sok jó üdvös eredményhez juthatni. Ez irányban is közreműködésre és az *O. M. G. E.* tevékenységének támogatására szölitöm fel ezennel a magyar gazdaközönseget. (Eljenzés.)

Jegyzőkönyvhitelesítők és szavazatszedő-bizottság.

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: a mai közgyűlésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére felkérem *Renner* Gusztáv és *Mérey* Lajos tag urakat. Mivel pedig a 14 kisorolt és egy elhalt igazgató-választmányi tag helyébe új tagokat kell a közgyűlésnek választania, szavazatszedő-bizottságról is kell gondoskodnunk. A szavazatszedő-bizottság elnökéül felkérem báró *Lipthay* Bélát, tagokul *Miklós* Ödönt és *Bánó* Józsefet, jegyzőül *Szilassy* Zoltánt. (Helyeslés.)

Igazgató-választmány jelentése.

Gróf *Andrássy* Aladár alelnök: Most következik a napirend 3-ik tárgya, az igazgató-választmány jelentése az egyesület 1894—95. évi működéséről.

Forster Géza igazgató: az igazgató-választmány jelentése egész terjedelmében befoglaltatik az évkönyvben, mely az egyesület összes tagjainak néhány nappal ezelőtt megküldött. Méltóztatnak felolvasottnak tekinteni, vagy pedig a jelentés fontosabb részei felolvastassanak? (Felkiáltások: felolvasottnak tekintjük!)

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: ha a jelentést felolvasottnak méltóztatnak tekinteni, kimondhatom határozatképpen, hogy a közgyűlés az igazgató-választmány jelentését az 1894—95. évi egyesületi működésről tudomásul veszi s a felmentvényt a választmányának megadja.

Az évközben belépett tagok felvétele.

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: az évközben belépett tagok névsora az évkönyvben befoglaltatik. Ha senkinek sincs kifogása az újonnan belépettek ellen, őket felvett tagokul jelentem ki. (Helyeslés.)

Évközben elhalt tagok bejelentése.

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: az évközben elhunyt tagok névsora az évkönyvben szintén közzé van téve. Azt hiszem, hogy egyetért velem a t. közgyűlés abban, hogy elhunyt tagjaink iránti kegyeletes érületünknek jegyzőkönyvünkben is kifejezést adjunk. (Helyeslés.) Ezt tehát mint határozatot enuncziálom.

Számvizsgáló-bizottság jelentése.

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: Következik a napirend 6. pontja a számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése a múlt év számadásáról, az egyesület vagyoni állapotáról és kezeléséről. A jelentések az évkönyvben szintén fel vannak sorolva s azokról volt alkalmuk a t. tagoknak tudomást szerezhetni. Felteszem a kérdést, elméltóztatnak-e fogadni a jelentéseket? (Elfogadjuk!) Kimondhatom tehát mint határozatot, hogy a közgyűlés a számvizsgáló-bizottság és választmány jelentését a múlt év vagyoni mérlegéről és a költség és jövedelem számlájáról tudomásul veszi és a vagyommérlegben felállított tételeket a jövő könyvelés alapjául megállapítja, továbbá az egyesület vagyont kezelő igazgatónak, valamint a pénztárnokoknak, a felmentvényt a szokásos feltételek mellett megadja.

1896. évi költségvetés.

Forster Géza igazgató: Mélyen t. közgyűlés! Az egyesület 1896. évi költségvetése az igazgató-választmány által megállapított-

ván, az évkönyvben az indokolással együtt közzététetett. Új tételként szerepel a költségvetésben özv. *Girokuty* Ferenczné 300 frt kegydíja, egy irnoki állás rendszeresítésére 600 frt és 5000 frt a gazdakongresszus kiadványainak költségeire.

Máday Izidor: A t. közgyűlés méltányossági és kegyeleti érzéséhez fordulok, midőn azt a javaslatot vagyok bátor tenni, hogy özv. *Girokuty* Ferenczné kegydíját 300 frtről 500 frtra emelni méltóztatassék.

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: mivel ezen ügy a pénzügyi bizottságban és a választmányi ülésen is kimerítően tárgyalatott, de a már megállapított előirányzat is változást szenvedne egyes tételek változtatásával, méltóztatassanak tehát elfogadni a betérjesztett előirányzatot. (Elfogadjuk!)

Dr. *Csillag* Gyula: A gazdakongresszus kiadványainak költségeinél bátor vagyok megjegyezni, hogy mivel a munkát azért adta ki az egyesület, hogy a gazdasági szakértelem fejlesztésére közrehasson, indítványozom, hogy a munkák megszerzési ára felére szállíttassék le.

A közgyűlés az indítványt tárgyalás végett kiadja az igazgató-választmánynak.

Tisztikarban történt változások.

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: következik a napirend során az egyesület tisztikarában történt változás bejelentése és az újonnan választott pénztárnok kinevezésének megerősítése.

Az egyesület tisztikarában az év folyamán az a változás állott be, hogy *Kováts* Antal pénztárnok állásától megválván, helyébe a választmány *Kirchner* Lajost alkalmazta s kinevezésének megerősítése az alapszabályok értelmében a közgyűlés teendője.

A közgyűlés *Kirchner* Lajos pénztárnokot állásában megerősíti.

15 ig.-választmányi tag választása.

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: most következik a választmányi tagok választása. Ezzel elrendelem a szavazást, fölkérem a szavazatszedő-bizottságot működésének megkezdésére. A szavazás alatt az ülés működését beszüntetem.

A szavazás után:

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: a közgyűlést újra megnyitom s felkérem a szavazatszedő-bizottság elnökét a szavazás eredményének kihirdetésére.

Báró *Lipthay* Béla: beadatott összesen 82 szavazat, ebből kapott:

Dr. Darányi Ignác	82	szavazatot
Dr. Darányi Gyula	82	"
Gróf Teleki Arvéd	82	"
Libits Adolf	82	"
Lukács Antal	82	"
Wittmann János	82	"
Gróf Zichy Aladár	82	"
Galgóczy Károly	81	"
Egán Ede	80	"
Kállay András	80	"
Lipthay István	80	"
Lossonezy Mihály	80	"
Steiger Gyula	76	"
Szegedy György	76	"
Szilárdy Ödön	43	"
Gotthard Sándor	33	"
Baranyay István	12	"
Juhász Balint	2	"
Báró Jeszenszky István	2	"
Renner Gusztáv	1	"

Gróf *Andrássy* Aladár elnök: e szerint tehát dr. *Darányi* Ignác, dr. *Darányi* Gyula, gróf *Teleki* Arvéd, *Libits* Adolf, *Lukács* Antal, *Wittmann* János, gróf *Zichy* Aladár, *Galgóczy* Károly, *Egán* Ede, *Kállay* András, *Lipthay* István, *Lossonezy* Mihály, *Steiger* Gyula, *Szegedy* György és *Szilárdy* Ödön tagokat megválasztott igazgató-választmányi tagokul je-

lentem ki s köszönetet mondok a szavazatszedő-bizottságnak fáradságos működéséért.

Indítványok az alapszabályok 14. §. k) pontja szerint be nem adatván, a közgyűlés tárgysorozata kimerített; megköszönve szíves megjelenésüket, ezzel a közgyűlést bekezeszem. (Felkiáltások: Eljen az elnök!)

Az igazgató-választmány ülése.

(1895. november 15.)

Jelen voltak: gróf *Andrássy* Aladár I. alelnök elnöklete alatt, *Bujanovich* Sándor II. alelnök, *Atzél* Péter, *Bálintffy* Pál, *Bernát* István, dr. *Csillag* Gyula, dr. *Darányi* Gyula, gróf *Festetits* Andor, dr. *Gaal* Jenő, *Galgóczy* Károly, *György* Endre, *Hajós* József, dr. *Hutyra* Ferencz, gróf *Károlyi* Sándor, *Koppély* Géza, *Kostyán* Ferencz, *Kvassay* Jenő, *Libits* Adolf, báró *Lipthay* Béla, *Lipthay* István, *Máday* Izidor, *Melczér* Gyula, *Pirkner* János, *Reusz* Henrik, dr. *Rodiczky* Jenő, *Sommsich* Andor, *Szeniczey* Ödön, *Wittmann* János és *Zselénszky* Róbert gróf igazgató-választmányi tagok, az egyesület tisztviselőikara részéről *Forster* Géza igazgató, *Rubinek* Gyula ügyvezető titkár, *Szilassy* Zoltán szorkeztő-titkár, *Paikert* Alajos titkár, *Buday* Barnabás segédtitkár és *Jeszzenszky* Pál társszorkeztő.

Gróf *Andrássy* Aladár alelnök elfoglalván az elnöki széket, bejelenti, hogy elnök ur öméltósága elutazása miatt a mai ülésen részt nem vehet és őt kérte fel az elnöki teendők végzésére. — Üdvözi a megjelent igazgató-választmányi tagokat s az ülést megnyitja.

A múlt ülés jegyzőkönyve.

Igazgató bemutatja a múlt ülésről felvett, elnöki aláírt s két kiküldött tag által hitelesített jegyzőkönyvet, mely a „*Köztelek*” lapban is közzé volt téve.

Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyv hitelesítők.

Az igazgató-választmány a mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére elnök ajánlatára felkéri *Kostyán* Ferencz és *Libits* Adolf választmányi tagokat.

Gróf *Festetits* Andor köszönő irata.

Igazgató felolvassa gróf *Festetits* Andor volt földmívelésügyi miniszternek az egyesülethez intézett, állásáról való lemondását és illetve felmentetéséről szóló következő leiratát:

„Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek.
Budapesten.

Ő császári és apostoli királyi Felsege e hó 2-ikán Bécsben kelt legfelsőbb kéziratával a földmívelésügyi m. kir. miniszterium vezetésétől — saját kérelmemre — legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott.

Midőn e tárcza vezetésétől megválok, a t. címnek hivatalos működésében tanusított szíves támogatásáért köszönetemet nyilvánítom.

Kelt Budapesten, 1895. november hó 3.

Festetits s. k.

Elnök indítványára a választmány elhatározza, hogy egy átiratban köszönetét fejezi ki a volt miniszternek az egyesület iránt minisztersége ideje alatt tanusított jó indulatáért s egyuttal felkéri arra, hogy az egyesületet mezőgazdaságunk emelését célzó működésében továbbra is hathatósan támogassa.

Darányi Ignác új földmívelésügyi miniszter leirata.

Igazgató felolvassa az újonnan kinevezett földmívelésügyi miniszter dr. *Darányi* Ignácznak az egyesülethez intézett következő leiratát:

„Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek
Budapest.

Ő császári és apostoli királyi Felsege e hó 2-án Bécsben kelt legfelsőbb kéziratával engem földmivelésügyi magyar miniszterévé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Midőn tehát a mai napon a földmivelésügyi miniszterium vezetését átvenném, szívesen ragadom meg az alkalmat annak kijelentésére, hogy hazánk földmivelésügyi érdekeinek előmozdítását célzó tevékenységben a t. gazdasági egyesület közreműködésére számot tartok, arra kiváló sulyt helyezek és reményem, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület e téren erős támaszom leend.

A magam részéről biztosíthatom a t. egyesületet, hogy mindig kiváló örömmel fog szolgálni, ha a magyar mezőgazdaság felvirágoztatását célzó üdvös törekvéseit előmozdithatom.

Budapest, 1895. évi nov. hó 6-án.

Darányi Ignác s. k.

Az igazgató-választmány örömmel veszi tudomásul a leiratot s egy üdvözlő feliratban azon reményének ad kifejezést, hogy az ujonnan kinevezett földmivelésügyi miniszter, a ki az egyesület működésében is évek hosszú során át tevékeny részt vett, az egyesület iránt tanúsított jóakarátát és meleg érdeklődését díszes állásában is fentartsa.

A sorsoló-bizottság.

Igazgató jelenti, hogy az egyesület alapszabályainak 28. §-a értelmében minden évben 15 igazgató-választmányi tag kisorsolandó és helyükbe a rendes évi közgyűlés által új választmányi tagok választandók. Az alapszabályok fent megemlített pontja arra nézve is intézkedést foglal magában, hogy az esetleg évközben elhunyt választmányi tagok is a 15 kisorsolandó taghoz számíttassanak. Mivel a múlt évi közgyűlés óta Fölváry Mihály választmányi tag elhunyt, ennél fogva csak 14 választmányi tag sorsolandó ki a jelen alkalommal. Kéri a választmányt, hogy sorsoló-bizottságot kiküldeni szíveskedjék.

Az igazgató-választmány elnök javaslatára a sorsolás eszközésére kiküldi báró Liphay Bélát, Kvassay Jenőt, dr. Darányi Gyulát és Szilassy Zoltánt mint jegyzőt.

A kiküldött bizottság működését nyomban megkezdvén, br. Liphay Béla, a sorsoló bizottság elnöke bejelenti, hogy a sorsoló-bizottság befejezvéen működését, a következő igazgató-választmányi tagok sorsoltattak ki:

Baranyay István, dr. Darányi Gyula, dr. Darányi Ignác, Galgóczy Károly, Gothard Sándor, br. Jeszenszky István, Juhász Bálint, Kállay András, Libits Adolf, Liphay István, Lossonezy Mihály, Lukács Antal, Wittmann János és gr. Zichy Aladár.

A választmány a sorsolást tudomásul veszi azzal, hogy a kisorsolt tagok helyébe a közgyűlésen új tagok lesznek választandók s egyuttal köszönetét fejezi ki a bizottságnak működéséért.

Új tagok felvétele.

Igazgató jelenti, hogy a múlt hóban tartott választmányi ülés óta tagokul jelentkeztek: a) alapító tagul Zombori Lippay Géza 200 frt alapítvánnyal, b) évdíjas tagokul pedig: Enyedi Lukács min. tanácsos, az agrár-és járadékbank vezérigazgatója, Justh Zoltán földbirtokos és dr. Pekár Imre ügyvéd.

Az igazgató-választmány az ujonnan jelentkezetteket örömmel üdvözlő a tagok sorában.

Igazgató jelenti még, hogy a múlt választmányi ülés óta elhunyt gr. Forgách

Gyula alapító tag. Az alapítványi örökösök az alapítvány befizetésére fel fognak szólítani.

A taglétszám tehát 413 alapító- és 2224 évdíjas, összesen 2637 tag.

Földmivelésiskolai ösztöndíjak kiosztása.

Igazgató javaslatára a választmány a herczeg Batthyány-féle földmivelésiskolai tanulók segélyezésére tett alapítvány kamatait Hajdu István adai II. éves földmivelésiskolai tanuló részére adományozta, a ki az alapítványt a múlt évben is bírta.

A nagyatádi gazdakör alapítványi kamatait Esküdt Mihály szentimrei II. éves tanuló részére, míg a Bakó-féle alapítvány kamatait Könyves János szentimrei földmivelésiskolai I. éves tanulóknak ítélte oda a választmány.

Kijelölés a Csáky Petronella-féle alapítványi helyekre.

Az igazgató-választmány a Csáky Petronella-féle alapítványi ösztöndíjra a következő folyamodó gazdasági tanintézeti hallgatókat jelölte ki és hozza javaslatba a végrendeleti végrehajtóknak, u. m.:

1. Bauma Lajos kolozsmonostori III. éves,
2. Markhot Lajos kassai II. éves.
3. Keszer István kassai III. éves és
4. Máriaalaki Kálmán debreczeni III. éves gazdasági tanintézeti hallgatókat.

A gyümölcs vásár ügye.

Igazgató előterjeszti, hogy midőn az év elején az egyesület a földmivelésügyi miniszterhez általános felterjesztést intézett segélyek iránt, a miniszter válaszában a gyümölcs vásár 300 forintnyi segélye ügyében arról értesítette az egyesületet, hogy a kiutalványozás ügyében fentartja magának a határozathozatalt akkorra, ha vásár a gyümölcstermési kilátások iránt tájékozva lesz. Miután azonban az egyesület a folytonosságot a termelők és fogyasztók közt fentartani óhajtott, a vásár megtartását szükségesnek látta.

A gyümölcs vásárt szeptember 1-től kezdődőleg újabb megnyitotta az egyesület, mely elég jó eredménnyel folyt le, ennél fogva a 300 frtnyi segély iránt felterjesztés volna intézendő a földmivelésügyi miniszter urhoz.

A választmány a felterjesztés intézését elhatározza.

Leltári leírások.

Igazgató jelenti, hogy a számvizsgáló-bizottság foglalkozott azon kérdéssel, hogy az egyesület leltári tárgyainak értékesítése miképp irassék le, miután a f. évben 10% leírás eszközöltetett; ajánlja a bizottság a választmánynak elfogadásra, miszerint a leltári tárgyak a már felvett értékekkel, melyek az 1894. évi számadásban van kitüntetve, a jövőben fentartassék és a megállapított darabszám számadásilag nyilvántartassék. Ezen leltári tárgyak javítása szigoruan eszközölendő, tekintve azonban a leltári tárgyak kopását és esetleg hasznavehetetlenné válását, kimondandónak tartja a bizottság, hogy öt évenként a leltár bizottságilag átvizsgálandó és kiselejteztessék s ezek alapján új leltár készítettessék, míg az ujonnan beszerzendő tárgyak teljes értékükkel a leltárba pótlólag évenként felveendők.

Gróf Andrássy Aladár elnök: elvben helyesli a bizottság javaslatát azonban ha nem is 10%, de legalább 5% leírást vélne eszközölnönek.

Gróf Festetics Andor: a bizottság javaslatát fogadja el.

Koppély Géza: a leltári értékek csökkenésének ellensúlyozására a budgetbe új tétel beállítását véli szükségesnek „leltári értékcsökkenési alap“ czimen, melyből évről-évre

a leltár szaporítható a szükségessé váló tárgyak beszerzése által.

Galgóczy Károly: a leltári érték ugyanis emelkedik az évközben beszerzett és nélkülözhetetlenné váló tárgyakkal. A régi állapot és szokás fentartását kívánja.

Libits Adolf: a számvizsgáló-bizottság javaslata megtételénél abból a szempontból indult ki, hogy a jelenlegi leltár értéke fentartassék az egyesületnél s az egyesületnek kettős könyvvitelre bázisozott könyvelésében a vagyoni állapotban a leltári érték is feltüntethető legyen s ezen érték fentartására évenként a budgetbe vétessék föl egy összeg.

Bujanovich Sándor alelnök: szerinte a korrektívum abban áll, hogy 5 évről 5 évre hivatalból eszközöltetik a kiselejtezés és a leltári érték a vagyommérlegbe pénzértékben állítatik be. Szerinte a korrektívum helyes és a selejtezés ideje is jól van megválasztva. Elfogadja a bizottsági javaslatot.

Gróf Zselénszky Róbert felszólalása után az igazgató-választmány a számvizsgáló-bizottság javaslatát elfogadja.

A „Köztelek“ lap ügyei.

Igazgató jelenti, hogy a lapfelügyelő-bizottság legutóbbi ülést tartván, a jövő évi költségvetést megállapította és pedig a bevétel 15.000 frt, kiadás 14.990 frt.

A lap 1894 évi számadásai lezáratván 580 frt 90 kr. volt a deficit, a minnek oka abban rejlik, hogy a múlt évet előirányzat nélkül kellett kihuzni s a bizottság kéri a választmányt, hogy ennek az összegnek a megtérítése az egyesület rendes kezelésében vétessék fel.

A választmány a bizottság javaslatát elfogadja.

Tárgyalta a lapfelügyelő-bizottság a „Patria“ részvénytársaság oly értelmű beadványát, hogy a „Köztelek“ szerkesztési költségeiért általa fizetett 15 ezer forint nem jön be azon jövedelemből, melyet az egyesület tagonként 3 frtjával fizet a lapküldésért a társaságnak, ezért a társaság kéri, hogy a tagok után fizetett 3 frtnyi összeg 4 frtra emeltessek fel. Ha a kérelemnek az egyesület helyt nem adna, kéri a társaság szerződéses kötelezettségei alól 1896. év január 1-től való felmentését.

Ama kérelemmel is fordul a r.-társaság az egyesülethez, hogy hasson oda, miszerint az államvasutak 1000 frtot kitevő hirdetése, — mely a folyó évben elmaradt — a jövő évre megszerezhető legyen a „Köztelek“ hirdetési rovata részére.

A r.-társaságnak a tagilletmény fel-emelésére nézve előterjesztett kérelmét az igazgató-választmány a szerződésből folyólag nem teljesítheti, az államvasutak hirdetéseinek megszerzése ügyében azonban felkéri a választmányt az elnökséget, hogy ez irányban a lépéseket megtenni szíveskedjék.

A választmány végül tudomásul veszi és hozzájárul a lapfelügyelő-bizottság azon jelentéséhez, hogy az egyleti közlőny szerkesztése minden tekintetben megfelel az egyesület azon igényeinek, melyeket a lap iránt támaszthat.

Dr. Csillagh Gyula: szívesen járul hozzá az előbbi határozathoz, azonban észrevételei vannak a „Köztelek“ lap azon rovatára, mely az egyesületi közleményeket tartalmazza. Az ülésekről a „Köztelek“ lapban közölt tudósításokat u. i. a napilapok már másnap reggeli számukban közlik, míg az egyesület hivatalos közlőnyében ezek az ülések után rendszeren csak 3—4 nap mulva jelennek meg. A múlt héten pénteken tárgyalt az állattenyésztési szakosztály a kőbányai sertéspiacz decentralizációjának és veszteglő-intézetnek fontos kérdését s a lap csak a következő szerdán közölt erről tudósítást, holott az már a szombaton megjelent

számban is megjelenhetett volna. Óhajtanak tartani, ha a „Köztelek” az ülésekről szóló tudósításokat az ülést követő napon azonnal közölné.

Szilassy Zoltán mint a lap felelős szerkesztője, előtte szóló megjegyzésére reflektálva előadja, hogy a „Patria” r.-társasággal fennálló szerződés értelmében a szerkesztőség a lap megjelenése előtti nap d. u. 4 órájáig köteles leadni a nyomdának minden kéziratot. Ki van zárva tehát annak a lehetősége, hogy a péntek d. u. 4 órakor kezdődő s az esti órákig elhúzódó ülésről a lap másnap reggel tudósításokat hozhasson, mert a lap péntek délután már kész.

Különben a posta sem fogadja el a lapot expedícióra, ha az éjféltől a postán nincs, miért is a lap nyomásával lehetőleg sietni kell. A szerkesztőség már tett lépéseket a postaigazgatóságnál, hogy a „Köztelek”-nél, mint hetenként kétszer megjelenő lapnál tegye meg a kivételt, hogy reggeli 4 óráig szállíthassa a kiadóhivatal postára a lapot. A postaigazgatóság azt a választ adta, hogy nincs több személyzete, mint a mennyi a napilapok expedícióját képes elvégezni, miért is azok megérkezéséig a „Köztelek”-nek expedíciót kell, különben csak egy napi késéssel jutna a tagok és előfizetők kezébe. A „Köztelek”-nél ezek szerint ki van zárva az, hogy a lap megjelenését megelőző napon tartott ülésekről tudósítást hozhasson.

De van a felszólalásnak egy másik része is, melyhez szabadon szinten némi reflexiót fűzni. Az t. i., hogy a gyűléseket követő napokon hoznak a napilapok tudósításokat, az igaz, — azonban ezek a tudósítások — ha csak az iroda maga el nem készíti, bizony hézagok, hiányosak s néha el is ferdültek. És éppen azért, mivel ezen tudósítások a „Köztelek”-ben kimerítően közöltek, lehet eltekinteni a tárgyalások menetének a „Köztelek”-ben való azonnali közlésétől, mert ha valamivel később történik is ez, mindenesetre alaposabban, mintha rövid idő alatt rögtönösen kellene azokat összeállítani. Kéri felvilágosításának tudomásul vételét.

Gróf Festetics Andor felszólalása után a választmány a szerkesztő-titkár felvilágosításait tudomásul veszi.

Egyesületek átiratai.

1. Az olasz gazdasági egyesület meleghangú átiratban ad kifejezést az O. M. G. E. azon készségeért, hogy vele a kiadványok kicserélésére nézve csereviszonyba lép.

Tudomásul szolgál.

2. A „Bajai gyümölcsészeti egyesület” az általa rendezett kertészeti és gyümölcsészeti kiállításra az O. M. G. E. által felajánlott 100 franknyi díjnak kézhezvételét egy átirattal elismeri, köszönetét fejezve ki a díjadományozásért és azért, hogy az egyesület a kiállításon magát képviseltette.

Tudomásul szolgál.

A „Borászati Lapok” pályadíja.

A „Borászati Lapok” szerkesztősége tekintettel arra a visszás állapotra, a mely a magyar bor kivitele tekintetében ma fennáll, egy, a kivitel helyzetét ismertető munkának megírására egyezer korona pályadíjat tűzött ki s azzal a kérelemmel fordult az O. M. G. E.-hez, hogy a pályázatra beérkező művek elbírálására alakítandó bizottságban egy szakértő tagjával magát képviseltesse.

A választmány a bizottságba kiküldi gróf Zselénszki Róbertet, a szőlőmvelési és borászati szakosztály elnökét.

Czirokszakálvásár és czirokmageséplés bemutatása.

Igazgató jelenti, hogy újabb időben több oldalról ama kérdéssel fordultak az O. M. G. E.-hez, hogy miképp kellene a nagy mérvben

termelt czirok kikészítésénél eljárni s miféle gépek volnának alkalmazandók. Mivel e kérdés legkivált az Alföld némely részein, hol nagyban termeltetik a czirok, aktuálissá vált, az O. M. G. E. a J.-N.K.-Szolnokmegyei gazdasági egyesülettel karöltve e hó 26-án Pusztá-Kengyelen Törk Adolf bérletén, — a ki szíves volt e célra minden szükséges rendelkezésre bocsátani, — czirokszakálvásárt és czirokmageséplés bemutatást fog rendezni, a hol az érdeklődők a czirokszakál kikészítését, a szárítókemenczét is megtekinthetik s hogy a kereskedelem is célt érjen, a bemutatás czirokvásárral is összekötöttet.

A választmány hozzájárulását kéri a kivitelhez és a felmerülő költségek utólagos bejelentés utáni utalványozását.

A választmány az előterjesztéshez hozzájárul.

Miniszteri leiratok.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy a földmivelésügyi miniszter ur értesíti egyesületünket arról, hogy valamennyi törvényhatóság-hoz körrendeletet intézett az iránt, hogy a múlt évben elrendelt szőlővesszőbehozatali tilalmat ez évben is fentartja s intézkedett az iránt, hogy az illető törvényhatóságok megfelelő szigorral járjanak el az esetben, ha valaki a tilalom dacára is vesszőt hozna be.

Felkéri a miniszter a törvényhatóságokat, hogy az előforduló eseteket további intézkedés végett jelentsék be.

A miniszter által kibocsátott körrendelet a „Köztelek”-ben közöltetvén, tudomásul szolgál.

Ugyancsak a földmivelésügyi miniszter értesíti az egyesületet, hogy a zalatnai főbányahivatalnál több waggonra való vasgálicz olesó árban eladó. A vasgálicz különösen homokos vidéken a szőlőszárgulás ellen kitűnő trágyaszernek bizonyult, valamint előnyösen használható a gyümölcsfák trágyázásánál is.

A főbányahivatal q-ként 20 krért, míg zsákokba és waggonba rakva 65 krért métermázsánként bocsátja áruba a vasgáliczot.

A miniszter felkéri egyesületünket, hogy e körülményt hozza a gazdaközönség tudomására.

A leirat a „Köztelek”-ben közzététetvén, tudomásul szolgál.

Az állattenyésztési szakosztály javaslatai.

Ügyvezető-titkár: előterjeszti, hogy az állattenyésztési szakosztály múlt ülésében foglalkozott a kőbányai sertéspiaccezel és az ott a f. év tavaszán kiütött sertésvész kérdésével. Erre vonatkozólag az iniciatívát a földmivelésügyi miniszter adta meg, felkérve az egyesületet, hogy e kérdésben nézetét nyilvánítsa, másrészt a kőbányai sertéskereskedelmi csarnok átirata is áttétett a miniszterium által véleményadás végett.

A szakosztály kimerítően tárgyalván a kérdést a következő javaslatot terjeszti a választmány elé ajánlva annak a földmivelésügyi miniszterhez való fölterjesztését.

1. Sürgős szükségnek tartja a kiviteli sertéspiaczoknak az állategészségügyi igények, közzgazdasági érdekeink s a nemzetközi állategészségügyi egyezményekben elvállalt kötelezettségeknek megfelelő berendezését; a sertésvásárügy, illetve értékesítés rendezését s előmozdítását, valamint a hizlalási feltételek szabályozását s felrtilag kéri a földmivelésügyi kormányt, az ezirányú intézkedések foganatosítására.

2. Tekintettel a román és szerb sertésbehozatalban sertésállományunkat állandóan veszélyeztető imminens veszélyre, felkérendő a kormányt, hogy a román és szerb sertésbehozatal szigorúan ellenőriztessék és a

forgalom állategészségügyi szempontból külön vásártérre korlátoztassék.

3. Tekintettel Ausztriába irányuló nagy-szabású kivitelünk s belforgalmunk szakadatlan biztosítására, szükséges, hogy a nemzetközi kiviteli piacon kívül az ország erre alkalmas vidékein a modern követelményeknek megfelelő hizlalótelepek engedélyeztetesenek, melyek állami egészségügyi felügyelet alatt álljanak és ezen érdekeink az Ausztriával megújítandó kereskedelmi és vámszövet-ségben üztosittassanak.

4. A főváros élelmezése s a kiskereskedelem előmozdítása szempontjából szükséges és olodázhatlan a főváros területén fogyasztási piacon létesítése, mely szabad szállások, szabadvásár és szuróvásár intézményekkel legyen kapcsolatban.

5. A hizlaldákból származó, nemkülönbén a tenyészteésekben beteg vagy gyanusnak talált sertések értékesíthetése szempontjából, egy központi forgalommal bíró sertésvásári intézmény létesíttessék, mely a beteggyanus állatok részére sertésvághiddal és dezinfektorral legyen felszerelve.

6. Az állategészségügy megfelelőbb országos rendezése, még a közigazgatás reformja előtt megoldassék.

Az igazgató-választmány az állattenyésztési szakosztály javaslatának elfogadásával ez ügyben felterjesztés intézését határozza el a földmivelésügyi miniszterhez.

Ügyvezető-titkár jelenti, hogy a kőbányai piacon decentralizációja ügyében a Békésmegyei gazdasági egyesület egy memorandumot terjesztett a földmivelésügyi miniszter elé, melyet a nevezett egyesület az Országos Magyar Gazdasági Egyesület-nek is megküldött pártolás végett.

Előadó véleménye szerint ez ügy tárgyalanná vált az állattenyésztési szakosztály tárgyalása folytán, kéri az átirat tudomásul vételét.

Elnök és gróf Festetics Andor felszólalása után a választmány az átiratot tudomásul vette.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy a „Hentesek és Mészárosok” kongresszusa azzal a kérelemmel fordult az O. M. G. E.-hez, hogy hizómarhakiállításoknak a fővárosban való rendezése ügyét vegye kezébe és írjon fel a földmivelésügyi miniszterhez az eszme pártfogolása végett.

Az állattenyésztési szakosztály tárgyalván e kérdést azzal a propositióval járul a választmány elé, hogy a hizóállatvásárok rendezésének kérdését szükségesnek tartja, de ezen ügy csak a millenáris kiállítás után válván aktuálissá, a szükséges intézkedések a jövő őszszel indíttassanak meg.

Tudomásul szolgál.

A gypjuaukeziók ügye.

Ügyvezető-titkár: a gypjuaukezió kérdését a választmány az állattenyésztési szakosztályhoz utalta véleményadás végett. Az aukeziók tartására nézve a Heller-czeggel egyezmény kötött az aukezióknak az O. M. G. E. által való erkölcsi támogatása iránt. Az egyezmény felterjesztetett a földmivelésügyi miniszteriumhoz, mely azonban némi megjegyzéseket közölt az egyesülettel, melyeknek foganatosítását kívánja, s attól tette függővé az egyezmény jóváhagyását. Másrészt egyesületünk ügyésze szintén megjegyzéseket tett az egyezmény formájára nézve.

Az állattenyésztési szakosztály egy szűkebbkörű bizottságot küldött ki, mely a miniszteri leiratnak megfelelőleg az egyezményt módosította s azt jóváhagyás végett beterjeszti az igazgató-választmány elé.

A választmány a bizottság által módosított egyezményt elfogadja.

Ügyvezető-titkár: a gypjuaukezió kérdésével kapcsolatban a Heller-czég kérvényt

intézeti egykedelemügy beadványau aukeziók ü miniszter i rendelkezes pedig kedvez A kereskede 6000 frt sz lyezésére, végződtek.

A biz a Heller-cz jesz'ett kérv és földmive

Gy

Ügyve szakosztály között a fő iratával is, relmét, ho létesíttessék az aukeziók állapotban lomás felál nem figyeltését s a törvényhoz tik, az állo ben létesite

A biz aukeziók ir fektetése ez vánatos, eg felkérni a az állomás tását kíván is inkább, szükség va nagyobb m ség által ig

A vál elhatározza utján egy zönség figy nyere.

Ifju az elnöksé javaslata fe dező czég sz és az auk az egyesül mány, mi aránytalanu mivel ma járnak, az

Kertészet

1. A szeti szako millenáris melést fajt munka ki 400 frt.-n megszavazt

2. Ug a szakoszt a gazdaság sában az kiállításá feltüntetni egyes vidé tetnek és

3. A létesítésre osztály, ho összes gaz szövetkeze

A vá elfogadja.

Több az ülést.

intézett egyesületünkhöz, melyben a kereskedelmi miniszterhez beadott olyértelmű beadványának pártolását kéri, hogy a gyapjuaukeziók ügyének előmozdítására a kereskedelmi miniszter ingyen raktárakat adjon a czég rendelkezésére, a gyapju szállítására nézve pedig kedvezményes tarifákat léptessen életbe. A kereskedelmi minisztertől pedig a czég 6000 frt szubvenziót kér az aukeziók segélyezésére, melyek eddig még deficizzel végződtek.

A bizottság javaslatára a választmány a Heller-czégnek a miniszteriumhoz beterjesztett kérvényének pártolását a kereskedelmi és földmívelésügyi miniszternél elhatározza.

Gyapjukondicionáló állomás.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy a szakosztály által kiküldött bizottság foglalkozott a földmívelésügyi miniszter azon leiratával is, melyben az egyesület azon kérelmét, hogy gyapjukondicionáló állomás létesíttessék, helyesli és magáévá teszi, de az aukeziók intézménye ma még kezdetleges állapotban lévén ilyen költségekkel járó állomás felállításába nem bocsátkozhatik, hanem figyelemmel kíséri ez intézmény fejlődését s a mennyiben a megfelelő összeg a törvényhozás által rendelkezésére bocsátatik, az állomás felállítását állami kezelésben létesíteni fogja.

A bizottság tekintettel arra, hogy az aukeziók intézményének szélesebb alapokra fektetése ezéjából az állomás felállítása kívánatos, egy újabb felirattal indítványozza felkérni a földmívelésügyi minisztert, hogy az állomásnak már jövő évben való felállítását kívánatosnak tartja az egyesület annál is inkább, mivel az állomás működésére szükség van azért, mert az aukeziók mind nagyobb mértékben vétetnek a gazdaközön-ség által igénybe.

A választmány a fölterjesztés intézését elhatározza, egyúttal a gazdasági egyesületek útján egy köriratban hívja fel a gazdaközön-ség figyelmét a gyapjuaukeziók intézményére.

Ifju Weninger Mátyás gazdatiszt által az elnökséghez beterjesztett oly értelmű javaslata felett, hogy a gyapjuaukeziókat rendező czég számadásait az egyesület ellenőrizze, és az aukeziók révén befolyó jövedelemből az egyesület javára % szedessék, a választmány, miután az ellenőrzéssel járó munka, aránytalanul terhelné az egyesületet, továbbá mivel ma még az aukeziók veszteséggel járnak, az indítvány felett napirendre tér.

Kertészeti és gyümölcsészeti szakosztály javaslatai.

1. A választmány hozzájárul a kertészeti szakosztály azon javaslatához, hogy a millenáris évben egy a hazai gyümölcsstermelést fajták és vidékek szerint feltüntető munka kiadassék, s a kiadásra szükséges 400 frt-nyi költséget a jövő év terhére megszavazza.

2. Ugyszintén hozzájárul a választmány a szakosztály azon propezióijához is, hogy a gazdasági egyesületek kollektív kiállításában az O. M. G. E. pomológiai térképek kiállításával vegyen részt, mely térképek feltüntetni hivatják, hogy Magyarország egyes vidékein, mely gyümölcsfajták termelnek és diszlenek.

3. A gyümölcsértékesítő szövetkezetek létesítésére nézve javaslatba hozza a szakosztály, hogy az O. M. G. E. hívja fel az összes gazdasági egyesületeket ily értékesítő szövetkezetek létesítésére.

A választmány a szakosztály javaslatát elfogadja.

Több tárgy nem lévén, elnök berekeszti az ülést.

A közgazdasági szakosztály ülése.

(1895. november 16.)

Jelen voltak Bujanovics Sándor elnöke alatt: Gróf Apponyi Albert, dr. Ballai Lajos, Baross Károly, Bálint Imre, Bálintffy Pál, Bernát István, Brüll Mór, Czocher Géza, dr. Csillag Gyula, Deininger Imre, Emödy József, Farkas Abrahám, Farkas Zoltán, György Endre, Hets M., gróf Károlyi Sándor, Kerpely Kálmán, Koldányi Antal, Landesz József, Lejtényi József, Makfalvai Gyula, Mezei Gyula, Propper Samu, Rovara Frigyes, Serfőző Géza, Somssich Andor, gróf Szapáry László és Wittmann János szakosztályi tagok, a tisztviselőkar részéről Forster Géza igazgató, Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár, Paikert Alajos titkár, Buday Barnabás s-titkár, Jeszenszky Pál társszerkesztő és Rubinek Gyula ügyvezető-titkár, mint előadó.

Bujanovics Sándor elnök üdvözli a megjelent tagokat s a szakosztályi elnök akadályoztatása folytán megnyitja az ülést, melynek egyetlen tárgya az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés miként való megújítása ügyében hozandó javaslat. Felkéri az előadót javaslatának előterjesztésére.

Rubinek Gyula előadó felolvassa mai számunkhoz mellékletben csatolt: „Kiegyezésünk Ausztriával” című előadói munkálatának I. és II. fejezetét.

Wittmann János indítványozza, hogy a szakosztály a javaslat tárgyalására egy másik ülést kitűzni sziveskedjék.

Dr. Csillag Gyula szerint két részre lehetne osztani a tárgyalási anyagot; az eddig felolvasott, a vámterület revíziójára vonatkozó rész felett tárgyalásba bocsátkozhatik a szakosztály.

A szakosztály az indítványt elfogadja. Rubinek Gyula előadó (olvassa):

Mondja ki a szakosztály, hogy:

1. Az Ausztriával fennálló vám- és kereskedelmi szövetségnek a közös vámterület alapján való megújításához csak az esetben járulhat hozzá, ha abban teljes biztosítékot nyer, hogy általa Magyarország közgazdasági érdekei csorbát nem szenvednek.

És pedig:

- a) A szövetség a nemzetközi szerződésekkel egyidejűleg 1903-ban járjon le, hogy akkorra Magyarországnak minden irányban teljes akcióképesség biztosíttassék.

- b) Az 1882. XVI. t.-cz.-ben megállapított s 1887. XXV. t.-cz. által módosított általános vámtarifa revidiáltassék. E revízió-nál ipari cikkek behozatali vámjai a hazai fogyasztás és iparfejlesztés tekintetbe vételével állapítandók meg, míg a nyerstermé-nyek behozatali vámjai oly magas legyen, a mely a külföld nyersterményeinek versenyét kizárja a monarchia piacairól. A jelenben vámmentes nyerstermények behozatalára legalább pénzügyi, a korpára és műtrágyafélék kivételére prohibítív vám vetendő.

- c) Romániának a jelen vám- és kereskedelmi szerződés felmondandó s a revidiált általános vámtarifa alapján veendő fel esetleg az új egyezkedési tárgyalások.

- d) Az 1882. XVI. t.-cz. oda bővítettessék ki, hogy az ezen alapon őrési engedéllyel üzött visszaélések a jövőben elkerültessenek. Így az őrési engedéllyel behozott buza sem belföldi kereskedelem, sem hazai fogyasztás tárgyát nem képezheti, a malmoktól az összes behozott buzamennyiségnek megfelelő liszt kivitele megkövetelendő és csak a tényleg kivitt lisztmennyiségnek megfelelő vámvisszatérítésben részesüljenek, mely az őrési engedély útján behozott buzamennyiség 70%-ánál magasabb ne legyen. Az idegen gabonának engedélyezett szabad raktárak megszüntetendők s elrendelendő, hogy az őrési engedélyt törvényesen élvező malmokon kívül senki más idegen gabonát

ki ne rakhasson, ne raktározhasson a vám előzetes és vissza nem téríthető lefizetése nélkül.

- e) A vám- és kereskedelmi szövetséggel összefüggő kérdésekben, továbbá nemzetközi kereskedelmi szerződések előkészítésénél a két fél pénzügyminisztere és a külügyminiszter által egybehivandó vám- és kereskedelmi értekezletre nemesak a kereskedelmi kamarák, de a gazdasági egyesületek kiküldöttjei is különösen meghívassanak.

- f) Belföldi adókkal és vámokkal a másik fél gabonaféle terményei nem terhelhetők s ez irányban a vám- és kereskedelmi szerződés rendelkezésének érvény szerendő.

György Endre: azok közé tartozik, a kik nem fogadják el ezen javaslatot, illetve ennek b) pontját, melyben azon vezérelv van kifejezve, a mely kifejezést nyer előadó indoklásában is, hogy t. i. az O. M. G. E. lépjen át, úgy, mint Ausztriában átlépett a közvélemény teljesen a szabad kereskedelmi politikáról a védvámpolitikára és ezt az irányt érvényesítse a kiegyezési tárgyalásoknál. Teljesen úgy van, a mint az indoklás elmondja, hogy a magyar gazdaközön-ség és közvélemény általában az 1878-iki tárgyaláson abból a vezérelvből indult ki, hogy Magyarország érdekei az agrárérdekek; az agrárérdek pedig az, hogy a magyar termények lehetőleg jól értékesíttessenek és a magyar nyerstermelők az ipari cikkekhez olesón jussanak. Ez vezette az 1876-iki tárgyaláson az O. M. G. E.-t s ezen elv volt az, a mely nálunk a közéletben dominált egész a legutolsó időkig.

Kétségkívül áll, mint előadó is megjegyezte, hogy a jelen alkalommal a gazdasági egyesületek részéről beadott vélemények közt csak egy diszsonans hang emelkedett a Pest vármegyei gazdasági egyesületé, a megfordított irányban, a mely a szabad kereskedelmi elvek fentartását a maga részéről meglehetősen szerénységgel hangsúlyozta. Szóla a maga részéről teljes határozottsággal ezen az állásponton van, mert meg van győződve és a tapasztalás igazolta, hogy a magyar gazdaközön-ségre végzetes az az irány gazdaságilag, a melyen a monarchia vámpolitikája megindult és ez az irány a gazdaközön-ségnek teljes anyagi kizsákmányolását vonja maga után.

Kétségkívül Magyarországnak és az egész monarchiának kiviteli piacza volt s a korábbi években azzal indokoltatott a szabad kereskedelmi irány, a melyhez akkor az egész ország tartozott, hogy a magyar termékekre nézve a védvámok behozatala irreveláns, mert egy nyersterményeket exportáló országnak egészen irreveláns volna, míg ezzel szemben az ipari vámok behozatala, az ipari cikkek behozását oly mértékben drágítaná meg.

A monarchia exportképessége évről-évre a lakosság fejlődése folytán és a produkezió megszorítása által nagy mértékben szenvedett, úgy hogy ma tényleg közel állunk azon határhoz és ingadozók a határok e tekintetben, hogy mily mértékben exportképes maga az ország és a képesség mindig fennáll még, de közeledünk ahhoz a határhoz, midőn nem fogunk exportálni.

Kétségkívül áll, hogy a buzaárak hanyatlása, az árképződés teljesen a világpiac konjunkturáinak van kitéve, daczára annak, hogy a védvámokat behoztuk.

Nyiltan szemébe kell nézni a kérdésnek, nem egyes jelszavak után megindulni, hanem úgy a mint előttünk áll a helyzet.

A nyerstermények védelme először is lehetőleg odiózus szinben tünik fel és minden alkalommal ilyen szint veszünk akkor magunkra, ha a kenyér megdrágítását követeljük, daczára annak, hogy velünk szemben — a védvámos iránynak lévén hivi — az iparcikkek megdrágítását követelik.

Szembe kell nézni azzal is, hogy a borbehozatalra nézve oly viszonyok állottak be, a melyek a vámvédelem keresztültörését teljesen világosá teszik. Hasonló áll a szerb határforgalomra nézve is, a román gabona behozatala meg egy más örv alatt, kikészítési eljárás czimén engedélyeztetett. Ez utóbbiról több oknál fogva maza az előadó ur sem meri azt a propozíciót tenni, hogy szüntessük meg a kikészítési eljárást, és éppen azon indoknál fogva akármilyen szigoruan interpretáljuk is a törvényt, az *azonosság* megállapításánál, itt ismét keresztültörését látjuk ezen védvamos tarifarendszernek.

Méltóztatás-éklevonnia konzekvenciákat! Szembeállítottunk egy vámtarifarendszert s azt mondtuk, hogy megosztjuk a közös területen, megosztjuk a forgalom, tarifa dolgában, úgy, hogy az ipari cikkekkel bíró Ausztria védje az ő ipari vámjait, mi pedig a nyersterményvámokat. Felállítottuk a védelmet az iparcikkekre, felállítottuk a nyersterményekre, melyek minden ponton kezdettől végig mind lyukas mogyoróul szerepelnek előttünk, melyeknek fogatja nincs és nem mondom, hogy emberi fufang, kijátszás hozzá nem járult, de a dolog természete szerint mi egy ilyen teoriában szépnék látszó dolgokért, hogy védelmezzük nyersterményeinket Magyarországon, oda dobtuk azt a valóságos tejjel-mézszel fizető konczot Ausztriának: értem az ipari védelmet, a melyet igen szépen ki is használnak.

A budapesti kereskedelmi kamara összeállítására csak három cikkben 200 millió forint értékre teszi az Ausztriából Magyarországra behozott áruk értékét. Ez nagy mennyiség, de tény az, hogy nyersterményeink kivitele is odamegy, de ezen nagy kvantumnál kihasználják a védelem, a melyet ezen iparcikkekre nézve magasabbra megszabtunk, mint Ausztria megszabtott a mi nyersterményeinkre nézve.

A nagy gyárak, melyek ezen ipari cikkekkel előállítják, kevés ember kezében vannak s a kartellek révén képesek az árak magasán tartására. Konkrét esetet hoz fel példaként, midőn a németországi gyár 9 márka 50 pf.-ért kínálta a zsir métermázsáját, ezt azonban behozni nem lehetett, mert a miniszter fentartja a jogot és külön engedélyhez köti a vas behozatalát, mely engedélyt azonban nem ad meg azért, mert a kormány maga is részt vesz és istápolja a vaskartellit. Ennek következtéképen kénytelen volt 10 frt 88 krral fizetni ideben a sin árát q-nkint.

Törvényhozásunkban 400.000 forintra van felvéve a vasipar fejlesztésére szánt tétel. Az állam adja az egyik kezével s elveszi a másik kezével azért, hogy a vasiparot fejlessze, hogy némi nyereséget mutasson ki az a négy vasgyár és gazdagodjék.

Felesleges mondani, hogy majd minden ipari termék, a mit viselünk, a minek felvirágzásához hozzájárulunk, mind kartellirozva van, a petroleum, sör, gyertya, vas stb. s mindezek árai mesterségesen fentartatnak, daczára, hogy a nyerstermények árai alacsonyak. Tán méltóztatnak figyelemmel kíséreni, a legutolsó társadalmi tudományos kongresszuson egy egész szisztémát állítottak fel ezek az urak, hogy t. i. védvám nem arra való, hogy a belföldi ipart védelmezze, hanem arra, hogy a producensek megkapják a védelmet, a mit az állam nekik szánt.

A régi iskola felfogása szerint úgy okoskodtunk, hogy felállítjuk a védvámokat, hogy az országban képződő ipar egymásnak konkurrencziát csináljon s lenyomja az árakat. Ekként megerősödik az ipar és szabadabb teszszük a kereskedelmet. De ez ma már szuperált álláspont, mert ahhoz a védelemhez ma teljes mértékben jogot formálnak s

tetszés szerint állapítják meg az árakat. A kartellek befolyása azon arányban növekedik, a mely arányban a védvám növekszik. Ez nagyon természetes dolog.

Felállítottunk egy rendszeres, Ausztria iparának védelmére egész jóhiszeműleg s ezzel szemben azt mondtuk, hogy védjük a te iparodat, te meg védjed nyersterményeidet. 1882-ben belementünk a csapdába s felállítottuk a védvámrendszert, a mely emelte az iparcikkek árát az egész országban.

Szólónak meggyőződése, hogy a krízis Magyarországon melyreható, kemény krízis, de ez a krízis meg van Európa többi államaiban is, viszont, hogy ránk nézve kétszeresen súlyos, azt a védvámrendszernek köszönhetjük. Mert ugyanakkor mikor nyersterményeink árait lenyomták a világpiac legalsó színvonalára, ugyanakkor mesterségesen képesek voltak felemelni mindannak árát, a mit mi fogyasztunk, úgy a gazda ma drágán veszi a cikkekét, melyre szüksége van és olcsó áron kénytelen továbbadni terményeit. Ez a kiszípolozási rendszer az, a melynek kiszolgáltattuk Magyarország gazdaságát.

Lehet azt mondani, hogy ezen állapoton segítsünk úgy, hogy védjük nyersterményekkel is. Szóló bele tudna nyugodni, ha lehetséges volna, de legnagyobb ellenvetése, hogy lehetségesnek nem tartja, nem pedig azért, mert a védvámpolitika legnagyobb nehézsége ab ovo abban fekszik, hogy a védvám a hazai munka védelmét nem tudja kiegyenlíteni a különböző munkanemek közt és skálát nem tudunk megállapítani, a mely igazságosan védelmezi egyik és másik érdekét.

Méltóztatnak tudni, hogy a közös vámterület megállapítása a tárgyalásoktól függ, és az erősebb fél Ausztria. Ha mi felemelést kérjük a mezőgazdasági vámoknak, ennek következtéképen lesz, hogy az ipari vámokat fel fogják emelni és az ipari vámok által teremtett iparcikkek áremelését teljes mértékben fogjuk érezni.

Lehet, hogy elérjük azt a czélt, hogy a mezőgazdasági vámok is fel fognak emelteni, de meg lesz a hátrányos következtéképen is.

Nálunk a lisztel kivitelre dolgoznak. A gabona és liszt kivitele még mindig nagyobb, mint a behozatal együttesen.

Baross Károly: csak tavaly óta kisebb.

György Endre: jöjjünk tisztába a kérdéssel! Hogy ha a kikészítési eljárást törvényszerűen keresztül tudjuk vinni, akkor a kikészítési eljárásra behozott gabonát kívül kell hagyni a számításon. Akkor a dolog úgy áll, hogy ha az ily czimen behozott gabonát nem vesszük tekintetbe, akkor 300 ezer métermázsával több gabona vitétt ki, mint behozatott. Elismeri, hogy az arány folytonosan kisebbedik, de áll az is, hogyha emelkednek az árak, akkor a produkció is emelkedik. Hozzájárul az is, hogyha kevesebb a termés, mint a mennyi a szükségletre elegendő, akkor előáll az a következtéképen, hogy a kényer árának megdrágítása követeltetik. Ez morális pressziót gyakorol mindenütt, a minek nehéz ellenállani.

Az örlési eljárással követett visszaéléseknek megszüntetése kétségkívül kívánatos, előadó ur is abban konkludált, hogy a törvényes helyzetre való visszavitele kívánatos.

Ha mi azt mondjuk Ausztriának, hogy emeld fel a nyersterményárakat, ennek az lesz a követelménye, hogy az ipari vámok is felemeljenek és effektív vámok lesznek. Tehát nem segítettük elő a földbirtokos helyzetét nyersterményárainak emelésével, mert hisz iontottuk a helyzetet az ipari cikkek vásárlásában, melyekre neki okvetlen szüksége van. Ebben lát szóló nagy nehézségeket az Ausztria és Magyarország közt fenforgó viszonyok szerint.

Gazdasági és politikai szempontból is nagy súlylyal bíró argumentumokat tart szem előtt. A két államfél között az érdek-közösséget csak olyformán lehetne fentartani, hogy ha az az ország minden részére nézve teljesen kiterjedőleg egy és ugyanaz lenne.

De Magyarország se egységes közgazdaságilag, hisz épp a román vámháborúnál látuk, hogy a mi iparos vidékeink voltak azok, a melyek legtöbbet szenvedtek, egy egész vidéket tettünk akkor tönkre, melynek lakossága kénytelen volt kiköltözni az országból. Hasonlóképp van Ausztria. A két ország gazdasági viszonyai nagyban és egészen egymással ellentétesek. Akarjuk az osztrák ipart védeni, így elzárkózunk nyugat felől. A nyugat erre retorzióval él, mely kifejezésre jut az agrárvámokban, melyek ismét bennünket sujtanak. A dolog hasonlóképpen alakul a nyersterményekre nézve is, és mindkét irányban érvényesül az ellentét, mely egyre súlyosabb és súlyosabb lesz.

Felszólaló meg van győződve arról, hogy a védvamos irányzat más államokban is előbb-utóbb fiaskót vall, mert az egyik termelési osztálynak adott kedvezmény odiozussá teszi a védelmi intézkedéseket a másik részről és az államhatalomnak az egyéni tevékenység körébe való befolyását és e körülményt mesterségesen fogják kihasználni ringekre stb., a mely ellen utóljára is a szegény osztálynak meg lesz a védelme szintén.

Mindaddig tehát, míg szövetségben vagyunk Auszriával, a védvamos politika fiaskót fog vallani. Méltóztatassék körülnézni, mit értünk el eddig, minél jobban emeljük a vámokat, annál nehezebbé válik a helyzet s annál erősebb lesz az effektív vámok hatása s mindazért, a minek a terhét mi vagyunk kénytelenek hordani, nem kaptunk mást cserébe, mint teoretikus beesü vámkedvezményeket.

Baross Károly: éppen ellenkező meggyőződésben van mint előtte szóló, mert szerinte előbb-utóbb az egész világ gazdasági poliikájában a védvamos irány fog erőre kapni és az a törekvés, hogy a természet-szerűleg egy bizonyos gazdasági területre elhelyezett népességek azon a területen a maguk erejéből s a maguk termelését istápoló gazdasági politikát juttassák érvényre. Ez a kozmopolita rendszer, melyet szabad kereskedelemnek nevezünk, a mely tulajdonképp nem egyéb, mint a nagy vagyonu osztályoknak kizsákmányoló politikája a nagy népességgel szemben, ez a szabad kereskedelem le fogja jární magát és felveszi a „néhai“ nevet. Minket a szabad kereskedelem tett tönkre és nem irom alá azt, hogy volt védvámpolitika; volt, de csak papiroson s az egész magyar közgazdasági politika még a törvényhozás által is szabad kereskedelmi irányban folytatott és igaza van előttem szólónak, hogy mindenütt lyukat ütött a védvámpolitikán. György Endre azt mondta, hogy érdekünk a nyerstermények jó értékesítése és egyttal az olcsó beszerzés ipari cikkek tekintetében. Ezt aláírom. Törekednünk kell, hogy jól értékesítsük a nyersterményeket és olcsón vehessük az ipari cikkekét. De ezt a szabad kereskedelmi iránynyal nem érjük el soha! Ha sikerül ezen országban oly gazdasági politikát inauguralni, a mely magával hozza azt, hogy az idehaza előállított nyerstermények ezen területen találjanak elhelyezést, a mire biztos kilátásunk lehet, akkor reményünk lesz jó értékesítésre, mert azok árát fogja ugyan a világpiac befolyásolni, de a kiviteli kényszer, a mely alá a szabad kereskedelmi politika mindig alája hajtja a magyar nyerstermelést, ettől a nyomástól meg fogunk szabadulni.

Olcsó ipari cikkekét csakis a hazai ipar fejlesztése által érünk el s ennek fejlesztése abban kell, hogy nyilvánuljon, hogy

azokat
léso e
Magyar
mények
az ipa
országi
arra eg
ipara s
mezi ip
G

millió
szádba
hogy a
gyobb

H
nézzük
hozatal
Az egé
szal zá
két év

A
a védva
erősebb
s így n
termény
nyerjün

Az
kenyere
zal szá
csinálur
magunk
megvéd

a mono
a kenyé
forgalm
vám ell
nek csü

Az
Endre a
az állás
a mikor
idegen t
ipari á
az idege

abból a
mény k
tolás m
az 1881-

Mi
pontra,
ha alak
fog örö
az azon
resztül
letesen

M
a kart
vasipar
mint
szabad
közgazo

gondola
rákfené
sára ir

N
zetem,
olcsóbb
rak is
lyegezi
istápolj
kát, a
kisipar

adó ha
G
abban,
látni a
visszafé

felé.
egész
mi sem
közé b
irány f

a min
erejéné
fogva
szabad

azokat védelmezzük a külföldi ipar beözönlése ellen. Micsoda fonák dolog az, hogy Magyarországon óriási adó és tarifakedvezményeket és minden privilegiumot megadunk az iparfejlesztésre, de azt, hogy a németországi ipar agyon ne zudítson bennünket, arra egy lépést se tettünk. A monarchiának ipara sine védve ipari tekintetben; védelmezi iparát az orosz, román, de mi nem.

György Endre azt mondja, hogy 200 millió forintnyi iparcikk jön be Magyarországra Ausztriából. Honnét tetszik azt tudni, hogy az osztrák ipartermény s nem e nagyobb részben német ipartermény.

Hogyha a közös vámterület forgalmát nézzük, az minust mutat azért, mert a behozatalunk szaporodott és kivitel csökkent. Az egész monarchia forgalma mindig „plusz”-szal záródott, az idén már minus, a mi egy-két év alatt felemelkedik ötven millióra.

Az ipar tekintetében szükségesnek tartja a védvámokat, mert ez a legnagyobb, legerősebb eszköz arra, hogy ipart teremtsünk s így nemcsak olesó iparcikkeket, de nyersterményeinket jól értékesítő fogyasztókat is nyerjünk.

Az, hogy a védvám megdrágítja a kenyeret, nem egyéb, mint tiszta frázis. Azzal számolunk kell, hogy mi ellenfeleinknek csinálunk gazdasági politikát, hanem önmagunknak és annak a népnek, melyet megvédelmeznünk kell. Az üzleti érdekek, a monopolizált dolgok játszanak közre, hogy a kenyér megdrágul. A mi a szerb határforgalmat illeti, ez nem argumentum a védvám ellen, sőt kijátszása a védvámnak, minek csináltunk oly szerződést Szerbiával!

Az őrlési engedélynél félreértette György Endre az előadó intenczióit, mert mi arra az álláspontra helyezkedünk, hogy akkor, a mikor a védvámok megakadályozzák az idegen termény beözönlését, ha vannak olyan ipari ágak, a melyek kívánatosak teszik az idegen termény vámentes feldolgozását, abból a célból, hogy a feldolgozott termény kivitessék, megadja ennek az iparpártolás módjának lehetőségét. Erre vonatkozik az 1881-iki törvény.

Mi nem helyezkedhetünk arra az álláspontra, hogy az őrlési engedélyt töröljék el; ha alakul egy malm, a mely román búzát fog őrlni, megadjuk az őrlési engedélyt, de az azonosságot megköveteljük s ha ezt keresztlüviszük, azzal a gazdaközönség tökéletesen beérheti.

Még egyet hozott fel György Endre; a kartellekre vonatkozólag felemlítette a vasipart. Szólok meg van győződve, hogy a mint György Endre beletalálta magát a szabad kereskedelmi irányba és azt helyes közgazdasági politikának tartja, ugy elérkezett gondolatmenete a kartellhez is és ezen rákfenéit a mai állapotnak a védvám rovására írta.

Nem azzal segít Magyarország a helyzetet, hogy Németországból hozza be az olesóbb vasat, mert hisz a német vasgyárak is kartellt kötnek, hanem ha megbélyegezi azt a kormányt, mely a kartelleket istápolja s ha csinálunk olyan ipari politikát, a mely a nagyipar tulkapása ellen a kisipart védelmezi. Felszólaló elfogadja előadó határozati javaslatát.

Gróf Károlyi Sándor: nem kételkedik abban, hogy nagyobb hullámzásokat fogunk látni a védvámos rendszer felé és később visszafejlődést a szabad kereskedelmi irány felé. Most azonban, midőn látjuk, hogy egész Európa a védvámos irányt követi, mi sem hajolhatunk, mint a többi államok közé beékeltsünk, a szabad kereskedelmi irány felé. Kísérletezni olyan országnak, mint a minő a mienk, a mely közgazdasági horderejénél fogva másodrangú és önállóságánál fogva is másodrangúnak mondható, nem szabad.

Nem tudna szólni a szabad kereskedés mellett lándzsát törni még akkor sem, ha az egész világ iparát ide özönlni látná is, s annak fejében itt előállanának a kedvezőbb árak az ipari cikkeknek, mert a védvámrendszerrel nyersterményeink, ha rosszul vannak is védve, de mégis védve vannak.

Hogyha olyan helyzet állana elő közöttünk és Ausztria között a tárgyalások folyamán, a melynek következtében a két fél oly megállapodásokra nem juthat, a melyek kölcsönösen kielégítenek bennünket, s a magyar kormány nem volna képes kivinni azt, a mit Magyarország közérdeke praetendál, s ha mindazokat, melyek előadó javaslatában befoglaltatnak, elérni nem lehetne, akkor egy oly irányt indítani meg, a mely szabad kereskedelmi irány, a mely által tán az osztrákokat rálehetne kényszeríteni az egyezésre, mert meglehet, hogy ezáltal pressziót tudnánk rájuk gyakorolni, ez esetben szólok hajlandó volna a szabad kereskedés zászlóját is megragadni és azon zászló alá sorakozni. Ez azonban nem volna ideális annak, a mit ma elérni lehet, mert ma a védvám az, a mely mellett boldogulhat az ország. Messze van még az idő, hogy Európa visszafejlődést fog jelezni s a magas védvámokról az alacsonyabbakra, a szabad kereskedés felé fog hajolni. Ezt el se lehet képzelni addig, míg Európában állam létezik, a melynek lokális érdekei vannak; ha a politikai és egyéb falak szét fognak bomolni, akkor fog a szabad kereskedés létesülni. De hogy magunk képezzünk Európában egy szabad kereskedő országot akkor, a mikor a többi államok mind a védvámos rendszert követik, az lehetetlen és nagy károkat okozna az országnak.

Előadó javaslatához hozzá járul.

Bernát István röviden szól a tárgyhoz. Szólok is abban a nézetben van, hogy a védvámok a kartellek megelégát képezik és ezek ellen szigorú intézkedések teendők. Ausztriában pár nap előtt a parlamenti bizottság határozatot hozott, a mely a kartelleket hatósági ellenőrzés alá hajtja.

Röviden hivatkozik arra, hogy az 1885-iki kongresszus, a melyhez köteve vagyunk, a szabad kereskedelemmel ellenkező irányra vezetett s e tekintetben nem változtak a viszonyok, hogy attól az álláspontról eltérhetnének. Hivatkozik arra, hogy Angliában is, a hol a szabad kereskedelmi rendszernek kétségtelenül megvannak a maga előnyei, visszatérnek a védvámos irányra. Mi sem állhatunk a szabad kereskedelem zászlója alá.

Gróf Szapáry László: egyetért György Endrével abban, hogy a szabad kereskedés útján buzaáraink némileg emelkednének, mert azok könnyebben volnának kivihetők a külföldre. Nyugat-Európának bizonyos mennyiségű buzára van szüksége, melyet könnyebben szerezhet be a földrajzilag közelebb fekvő államokból, mint Amerikából, a honnan való hozatalnál a szállítási költségek tetemesek. Magyarországnak nem kell attól félni, hogy retorzióképpen elzáratik a külföldtől.

Egy dologban azonban nem ért egyet előadóval, a ki azt mondta a bevezetésben, hogy minél kisebb a terület, annál jobban lehet a védvámos rendszert alkalmazni és hasznosabban érvényesíteni; ez ellenkezőleg áll, ugyanis minél nagyobb a terület, annál nagyobb védelmet biztosítunk terményeinknek és iparunknak, mely védelem szükséges is.

Rubinek Gyula előadó: a szabad kereskedelmet a mai viszonyok közt állampolitikai lehetetlenségnek tartja azért, mert szabad kereskedelmi politika inaugurálása esetén a magyar mezőgazdaság teljesen tönkremegy s megszűnik adóalap lenni.

Magyarországon a mezőgazdaság az államfentartó tényező és hogy ha ennek leontására törekedünk, akkor még fokozottabb mérvben be fog következni az, a mit

György Endre a Pestmegyei gazdasági egyesületben tartott előadásában elismert, hogy a magyar mezőgazdaság megszűnt jövedelmező lenni. Az esetben, ha mi az agrárvédvámokat behozzuk, a melyek tényleg meg nem voltak eddig, mert hisz jelentékeny államokkal szemben, Romániával és Szerbiával szemben az őrlési engedély révén rést ütöttünk rajtuk, de az által is, hogy Szerbiának a határforgalomban jelentékenyebb kedvezményeket adtunk, mint az a szerződéskötéskor látszott, hogy ha az agrárvámok állásponjtára helyezkedünk és következtetés védvámrendszert óhajtunk megállapítani a mi vámpolitikánkban, akkor ugyanaz fog bekövetkezni, a mit György Endre a szabad kereskedelemre mondott, hogy arányosítottatja a fogyasztás és termelés közti viszony, az igazságosan védett ipari s nyerstermények áralakulása a védett területen szabad lesz.

Hogy eddig agrár védvámpolitikánk egy lyukas mogorót ér, ez részben áll, de ennek magunk vagyunk az okai és éppen azért kell ma egész határozottsággal követelni, hogy érdekeink a vámpolitikában kifejezésre jussanak.

A mi határozati javaslatának 6. pontjának tulajdonított értelmezést illeti, erre nézve megjegyzi, hogy nem óhajtotta azt kifejezésre juttatni, hogy az ipari vámpolitikát kérjük, lehet, hogy a szövegezés ily magyarázatot enged meg, de szólonak ezen kérdésben az az állásponjtja, a mit előadásában ki is fejtett, hogy az ipari védvámok arányosítottassanak egymásközt olyképp, hogy az olyan cikkek védvámja, melyeket mi nem termelünk, leszállítottassék, azaz Magyarország fogyasztási érdekei figyelembe részesítettessenek, másrészt az oly ipari védvámok, melyeknek iparcikkeit Magyarország is előállítja, megfelelőleg emeltessenek fel, azaz a hazai iparfejlesztés tekintetbe vételével állapítottassanak meg.

György Endre az őrlési engedélyre azt mondta, hogy Magyarországnak 1894-ben buzakivitele volt, a lisztet is beleszámítva s eltekintve az őrlési engedélyes forgalomtól.

Szólok megengedi, hogy ha az őrlési engedélytől eltekintünk, hogy volt, de ettől nemcsak hogy most nem tekinthetünk el, a midőn a behozott buzamennyiségek nem vitettek ki, hanem a mint azt a pénzügyminiszter elismerte, azokért a vám részben lefizetettét és itt fogyasztattak el, de még akkor sem, ha az őrlési engedély a törvénynek megfelelőleg hajtatik végre, mert figyelembe kell venni, hogy a malmok csak 70% lisztet kötelesek kivinni s így 30% bent marad és a hazai fogyasztás kénytelen azt befogadni.

Ily ezimen pedig a múlt évben a behozott két millió mm. idegen búzából tehát nem kevesebb, mint 600,000 mm. maradt bent jogosan, mit szembeállítva a felhozott kivitellel, 300,000 mm. többlet mutatkozik e számítás szerint a buzabevitel javára s a mi kárunkra.

Az eddigi vámpolitikai rendszer határozottan bebizonyította azt, hogy Magyarországnak jelenlegi vámpolitikája mellett lehetetlen exisztálni s szólok látja a nehézségeket, melyek a mi Ausztriával való viszonyunkból folynak, hogy érdekeink nem homogének, hanem heterogének s hogy előnyös szerződéseket a különleges helyzetnél fogva nem fogunk köthetni, ha agrárterményeinknek a megfelelő védelmet meg nem adjuk csak oly aránytan is, hogy az agrárvámok oly magasak legyenek, mint a nyugati államoké, hogy ne teremtsünk magunknak konkurencziát saját piacainkon és ne erőszakoljuk a kivitelt nyugatra, a hova a kivitel lehetetlenné van téve. Ennek kiküzdésével a mezőgazdaság súlyos válságain óriási segíttünk.

Ezek után ajánlja határozati javaslatának oly értelmű fentartását, a mint azt előterjesztette.

György Endre: mindnyájan azon szempontból indulunk ki, hogy a helyzet javíttassék. A javítás praktikus oldalát látja abban, hogy a fogyasztott áruk ára leszállíttassék; ez ellen áll szemben itt az a nézet, hogy az árak javíttassanak. A princípális kiindulási pont az, hogy a védvám feladata zárt területen kiegyenlíteni a termelést a fogyasztással. Ezen teoria szerint zárt területen lehet egységes vámrendszert konstruálni. De még ezen esetben is meggondolandónak tartaná a védvámot az egész vonalon behozni.

A kartellek ellen a törvényhozás intézkedését sürögőnek tartja ugyan, de mindenki tudja, hogy a kartellek titokban tartanak és sok esetben róluk a kormányzatnak tudomása sincs. A gyárak kevesen vannak, kevés a verseny, sokszorosítsuk azokat, akkor megnehezítjük a kartellek létrejöttét, melyek elpusztítója a szabad kereskedés. Szerinte a védvámpolitika fenn nem tartható éppen a vámszövetség keretén belül s a helyes megoldást a szabad kereskedésben látja.

Bálint Imre: előtte szóló téves kiindulási pontból nézte a dolgot és pedig a fogyasztó szempontjából, a helyett, hogy a termelő szempontjából nézte volna. A gazda inkább termelő, mint fogyasztó s ennél fogva a védvám mellett kell állást foglalunk, mert ma a védvámos irány az uralkodó irány az egész kontinensen. Az ipari vámkra nézve megjegyzi, hogy sokkal helyesebb, ha ipari védvámok is vannak, mert a magyar ipart inkább agyonnyomja a német fejlettebb ipar, mint az ausztriai. Elfogadja előadó javaslatát.

Bujanovics Sándor elnök konstatálja, hogy a szakosztály többsége előadó határozati javaslata mellett foglal állást, kimondja tehát határozatként, hogy a közgazdasági szakosztály az előadó által beterjesztett határozati javaslat a—f) pontjait elfogadja s az igazgató-választmány elé terjeszteni határozza.

A javaslat többi pontjainak tárgyalását 21-én délután 4 órakor tartandó ülésre tűzi ki s ezzel az ülést berekeszti.

A III. országos gazdakongresszus végrehajtó-bizottságának ülése.

(1895. november 16. délelőtt)

Jelen voltak: **Bujanovics Sándor** elnök-elnök alatt **Bernát István**, **Emödy József**, **Farkas Abraham**, **Forster Géza**, dr. **Gaál Jenő**, **György Endre**, gróf **Károlyi Sándor**, **Melzer Gyula**, **Somssich Andor** és gróf **Zay Miklós** végrehajtó-bizottsági tagok, **Rubinek Gyula** és **Szilassy Zoltán** jegyzők és **Paikert Alajos** az O. M. G. E. titkárja.

Bujanovics Sándor bejelenti, hogy elnök ur ő méltósága elfoglaltsága folytán a bizottság mai ülésén meg nem jelenhetvén, felkérte a szót az ülés vezetésére. Megnyitja az ülést.

Forster Géza felolvassa a földművelési miniszternek a millennárius évben tartandó nemzetközi gazdakongresszus ügyében az O. M. G. E.-hez intézett leiratát.

Gróf Károlyi Sándor: e szerint tehát a III. orsz. gazdakongresszus által a végrehajtó-bizottságnak adott utasítása 6-ik pontja akként nyerne elintéztést, hogy a földművelésügyi miniszter rendezze a nemzetközi kongresszust. Ha ez nem ölelné fel a bimetallizmus kérdését, a melynek mellőzése legnagyobb oka a depresszióknak, akkor félszeg

munkát végezne a kongresszus és ez esetben nem maradna más hátra, minthogy a gazdák maguk függetlenül és önállóan egy ad hoc kongresszust szervezzenek, mely a valuta kérdését is tárgyalná.

Hosszabb eszmecsere után, melyben a bizottság összes tagjai résztvettek, a miniszter leiratának tudomásul vétele után abban állapodott meg a bizottság, hogy felkéri az O. M. G. E.-t, miszerint a földművelésügyi kormány által rendezendő nemzetközi kongresszus szervezésére alakult bizottságba kiküldendő tagjait oly mandátummal lássa el, hogy a III. országos gazdakongresszus zárhatározatának a nemzetközi kongresszus szervezésével érvényt szerezni sziveskedjenek s hogy a kongresszusra a velünk érdeklőzőségben levő középeurópai államokon kívül Oroszország és a tengerentuli nyerstermelő államok képviselői is meghívassanak.

A kongresszus számadásai.

Forster Géza bejelenti, hogy a kongresszus számadásait az arra kiküldött bizottság átvizsgálta s a következő eredményt konstatálta.

A kongresszus bevétele volt 7.482 frt 70 kr. míg a „ kiadása „ 7.634 „ 28 „

Hiány mutatkozik... 151 frt 58 kr., mely összeg az O. M. G. E. által a kongresszusi kiadványokra felajánlott 5000 forintban talál fedezetet.

A bizottság a kongresszus számadásainak átvizsgálásáról szóló jelentést tudomásul veszi.

A kongresszus kiadványai.

Forster Géza: bejelenti, hogy a kongresszus tárgyalásait magukban foglaló kiadványok elhagyták a sajtót s a tagok részére nagyrészt már el is küldettek. Ezenkívül megküldettek a kiadványok az összes gazdasági egyesületeknek kereskedelmi és iparkamaráknak, megyei és városi törvényhatóságoknak, szakiskoláknak, állatorvosi akadémiának, Országos iparegyesületnek, a Hentes- és mészároskongresszus végrehajtó-bizottságának, továbbá a képviselőháztan a háznagyi iroda utján az országgyűlési képviselők között is szétosztattak s gondoskodás fog történni arra nézve is, hogy a legközelebbi főrendiházi ülésen a főrendek között is szétosztassanak.

Jelenti még, hogy több oldalról nyilvánult óhajra a kongresszusi határozatok francia nyelvre is átfordíttatnak, hogy a külföldi érdeklő körök részére is hozzáférhetőkké tehetők legyenek.

A jelentés tudomásul vétetett.

A bizottság ezután a kongresszus határozataira nézve pontonként megállapodott abban, hogy az azokban foglalt kívánalmakat a szakminiszteriumok, társadalmi testületek figyelmébe ajánlja.

A gazdatársadalom szervezése.

A III. országos gazdakongresszus zárülésén a végrehajtó-bizottságnak adott utasítás 5. pontja szerint a kongresszus felhatalmazta a bizottságot, hogy a mezőgazdaság érdekeinek megóvása és a gazdatársadalom szervezése tárgyában lépéseket tegyen.

A bizottság hosszabb eszmecsere után e kérdés tárgyalását a legközelebbi ülés napirendjére tűzi ki.

Végül:

felkéri határozza a bizottság az összes gazdasági egyesületeket, hogy a kongresszus határozatait magukévól téve, azok érvényesítését a maguk részéről is elősegítsék. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

IRODALOM.

A szarvasmarhatenyésztés alapvonalai. A pestvármegyei gazdasági egyesület által 300 koronával jutalmazott pályamű. A kisgazdák szükségleteihez mérve írta **Monostori Károly**, a kir. állatorvosi akadémián az állattenyésztés ny. r. tanára.

A pestvármegyei gazdasági egyesület igen dícséretreméltó eszmét valósított meg, midőn a kisgazdák részére egy műnek megírását határozta el, mely a szarvasmarhatenyésztést röviden bár, de e mellett behatóan ismerteti.

E művet **Monostori Károly** kiváló szakemberünk írta, kinek tollát olvasóink lapunk hasábjairól igen jól ismerik. Mint már említettük, a mű első sorban kisgazdák részére íratott s röviden és könnyen érthető nyelven ismerteti az okszerű szarvasmarhatenyésztés alapvonatait.

A mű négy részből áll; az első rész tárgyalja magát a szarvasmarhát, azaz annak külsőtanát, a jó igás-, tejelő- és húsmarha főbb ismertető jeleit és egy némely jobb fajtákat. A második rész tárgyalja a tulajdonképpen szarvasmarhatenyésztést vagyis a szakértelmesen véghezvitt szaporítást és javítást. A harmadik foglalkozik a helyes takarmányozással; ismerteti röviden a táplálóanyag szükségletét, a fontosabb takarmányok összetételét és táplálóarányát, az állatok tisztántartását, legelőt, legeltetést stb. A negyedik rész foglalkozik az igázás, hizlalás és tejhasznosítással.

A pestvármegyei gazdasági egyesület megyéje községeknek ingyen bocsátja rendelkezésére a füzetet, a mivel igen nagy mértékben működik közre állattenyésztésünk emelésére. Megszerezhető a pestvármegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál. Ára 60 kr., egyesületi tagoknak 30 k. *J. P.*

Uj művek.

Kaphatók **Kilián Frigyes** könyvkereskedésében, Budapesten, Váci-u. 28.

Maladies des plantes agricoles par **Ed. Prillieux**. Páris, 1895. Ára 3'60 frt.

Le matériel agricole moderne par **Alf. Tresca**. Páris, 1895. Ára 3'60 frt.

Die praktische Hühnerzucht von **Karl Reisz**. Leipzig, 1895. Ára 48 kr.

Royal commission on agriculture. Minutes of evidence. With appendices. London, 1894.

Royal commission on agriculture. Reports by Mr. Wilson Fox. England. (Lancashire.) London, 1894.

Royal commission on agriculture. Report by Mr. James Hope. Scotland (Aberdeen). London, 1894.

Royal commission on agriculture. Reports by Dr. W. Fream. England (Hampshire). London, 1894.

Royal commission on agriculture. Reports by Mr. Jabez Turner. England (Warwickshire). London, 1895.

Royal commission on agriculture. Reports by Mr. B. Hunter Pringle. England (Essex). London, 1894.

Royal commission on agriculture. First report of her Majesty's commissioners. London, 1894.

Royal commission on agriculture. Report by Mr. R. Henry Rew. England (Wiltshire). London, 1895.

Royal commission on agriculture. Report by Mr. R. Henry Rew. England (Sussex). London, 1895.

Royal commission on agriculture. Report by Mr. John Speir. Scotland (Wigtown); London 1895.

483
hol szere
Vá

484
bükköny
talajt, ve
szakban
menyi a
Pa.

485
potban h
nem, mie
milyen v
állomány
tásra nem
Cseg

Fele
fokon nin
érthető, B
a budafok
pesti pom
Gellért-he
rovartani
kis füzet,
világosan
más (Bud
megküldi
e tekintet
séget és ell
rendelhető
nál (Buda

Kézi
Felele
vel hajtott
nem felele
mennyiben
kimunkálni
morzsoland
akarja has
gépgyáros
tengeri-mo

Az e
ellátott te
jobb e gé
kezete ny
férhető és
hamar me
zsolók, m
oldalán fo
garattal e
morzsolna
kapható
melyet ki
litanak,
közül a p
zete zárt
— mi vig
előfordul
az előbbi

E m
berrel órá
váltakozik
1/2—3/4 ót
a rendes
30—40 fo
karjának
férfi 3/4 ó

A m
fogástalan
ki és a t
szem köz
lelő rosta
Jó
a Schlick

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

483. kérdés. Sziveskedjenek értesíteni, hol szerezhető be Löffler-féle egérbacillus. Vámos, K. L.

484. kérdés. Az őszi borsót és őszi búkkönyt lehet tavasszal is vetni és minő talajt, vetést s művelést igényel? mely időszakban kell azt elvetni és 1200 ölenkint mennyi a vetőmagszükséglet? Pa.-Benke, N. L.

485. kérdés. A cukorrépa fagyott állapotban használható-e a cukorgyártásra s ha nem, miért? illetve a megfagyás folytán milyen változások történnek annak belső állományában, melynek folytán az gyártásra nem, vagy kevésbé jól használható. Csege-N.-Major, R. J.

Feleletek.

Felelet a 478. számú kérdésre. Budafokon nincs vinczellériskola s így könnyen érthető, ha levele nem volt kézbesíthető; de a budafoki szénkéneg-raktár kezelője a budapesti pomologiai intézet igazgatósága (Buda, Gellért-hegy), tessék tehát oda fordulni. A rovarfajta kiadásában jelent meg egy kis füzet, mely a gyérítő eljárást igen jól és világosan ismerteti. A m. kir. rovarfajta állomás (Budapest, Nádor-uteza 20.) kívánatra megküldi e füzetet. Teljes tájékozást nyerhet e tekintetben Jablonovszky J. „A szőlő betegségei és ellenségei” című munkájából is. Megrendelhető a Természettudományi társulatnál (Budapest, Erzsébet-körut.) M. M.

Kézi hajtású tengeri-morzsolók.

Felelet a 479. sz. kérdésre. A kézi erővel hajtott tengeri-morzsoló-gépek általában nem felelnek meg teljesen céljuknak, a mennyiben piaczképes tiszta magot ezekkel kimunkálni nem lehet. Ha kérdésttevő a morzsolandó tengeri takarmányozási célra akarja használni, akkor bármely jobbnévű gépgyáros árjegyzékében feltalálható kézi tengeri-morzsolót használhatja.

Az egy garatos, morzsoló buzogánnyal ellátott tengeri-morzsoló talán még a legjobb e gépek közt, mert ennek egész szerkezete nyitott, minden része azonnal hozzáférhető és az esetleges eltömődéstől csakhamar megszabadítható. Vannak kézi-morzsolók, melyeknél a forgó buzogány két oldalán fogas táresák forognak s két etetőgarattal ellátva egyidejűleg két tengericsövet morzsolnak le. Ilyen pl. a Schlick-gyárban kapható KMB jegyű tengeri-morzsoló is, melyet kívánatra szelelő-szerkezettel is szállítanak, mikor a morzsolás alatt a szem közül a polyva is kifuvatik. Ennek szerkezete zárt szekrényben van s ha megtömődik — mi vigyázatlan gyors etetésnél gyakran előfordul — bajosabb a megszabadítás, mint az előbbi nyílt szerkezetnél.

E morzsolók munkabírása három emberrel óránként 3—8 hl. esőves tengeri közt váltakozik. Hajtására a munkások körülbelül $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ órai időközökben váltakoznak, mert a rendes morzsolásnál percenkint mintegy 30—40 fordulatot kell tenni a gép forgattyukarjának s ezt jó morzsolásnál a felnőtt férfi $\frac{3}{4}$ órán tul alig bírja betartani.

A munkaeredmény nem mondható kifogástalannak, mert a szem szemetesen jön ki és a tengericsotka tört részei szintén a szem közé keverednek, honnan csak a szelelő rostával távolíthatók el.

Jó kézi tengeri-morzsolókat szállítanak a Schlick-gyár, Kühne-gyár, valamint Clayton

és Schuttleworth. A szerkezet mindhárom gyártmányánál — lényegtelen eltérésekkel — ugyanaz. Ifj. S. P.

Gyorsfülesztők.

Felelet a 480. sz. kérdésre. A jelzett „Reform”-gyorsfülesztő tényleg nem kíván többet 1 hl. burgonya megfőzésére 1 kg. szénél, de csak az esetben, ha a fülesztő már felmelegedett s a gőzölés kezdetét vette. Addig természetesen több tüzelőanyag fogy el, de ez oly lényegtelen kiadás, mely alig jöhet tekintetbe, miután e célra fahulladék, szalma, szóval silányabb tüzelőanyag is felhasználható.

Ha a gőzölés megkezdődött, mi a begyújtás után a tűz erőssége szerint 8—12 perc mulva áll be, a burgonya megfőzésére ezentul tényleg nem vesz 30—45 percnél több időt igénybe.

A „Reform” gőzölőnek megvan az az előnye, hogy a második adag gőzölése már gyorsabban megy, mint az első, mert van meleg víz s a katlan is meleg, meg a tűz is készen van. Hátránya azonban az, hogy tisztítása körülményes, sőt a gőzvezeték tisztítása alig kivihető.

E tekintetben jóval egyszerűbb a Kühne-féle gyorsfülesztő, melylyel ugyanazon eredmény érhető el, mint a „Reform” fülesztővel. Ennek hátránya csak az, hogy az u. n. kondens víz ugys is lecsapódott gőz a gőzölt takarmány közé ömlik a kiöntésnél, ha nem kezelik óvatosan a kádat.

Mindkét gőzölő igen kevés tüzelőanyagot fogyaszt s $\frac{3}{4}$ óra alatt a burgonyát teljesen szétfőzi, ha zárt helyiségben áll a fülesztő. Szabadban egy óra is kell ehhez, különösen télen.

A Kühne-féle gyorsfülesztő olcsóbb a „Reform”-nál; a munkaeredmény mindkettőnél csaknem teljesen egyenlő. Ifj. S. P.

Felelet a 483. sz. kérdésre. Az egérvölő bacillusok beszerzése. A Löffler-féle egérvölő bacillusokat a bécsi állatorvosi tanintézetnek bakteriologiai laboratóriumában lehet beszerezni. Ennek teljes bzime: „Vom k. k. Ackerbau-Ministerium errichtetes bakteriologisches Laboratorium am k. u. k. Militär-Thierarznei-Institute Wien. III. linke Bahngasse 7.” A bacillusokat 50 krjával esővenként (tubusként) adják. Egy holdra körülbelül 1 tubus kell.

Felelet a 484. számú kérdésre. Az őszi borsó s őszi búkkönyféséseket lehet ugyan tavasszal is vetni, de egyáltalán nem ajánlható eljárás, mert a tavaszi meleg idő beálltával hirtelen megnyulnak, gyéren virágoznak s kevés magot kötnek; ellenben őszzel vetve erőteljes zömök, bokros állással mennek a tavaszba. Normális kifejlődésükre az őszi mérsékelt melegre és az őszi csapadéokra szükségük van. Miután ugy a borsónak, mint a búkkönynek tavaszi fésésegei is vannak, sokkal célszerűbb lesz ezeket vetni és pedig magtermelés céljából 2 rész borsót vagy búkkönyt 1 rész zabbal keverve. Az őszzel megszántott földet tavasszal extirpálva, lehetőleg korán vessünk, hogy mire a szárazság beáll, a vetés sűrűen zárva legyen; soros vetés esetén a sortávolság 24 cm. Vetőmagszükséglet m. holdankint (1200 □ ölenkint) 65—70 liter. Magtermelés céljából a közvetlen ganajtrágyázást mellőzzük, mert igen buján virít ugyan, de kevés magot köt.

Felelet a 485. számú kérdésre. A fagyott állapotban levő cukorrépa cukorgyártásra felhasználható azon esetben, ha az a megfagyás után azonnal, legfeljebb egy-két nap mulva feldolgoztatik. Ha a feldolgozás azonnal történik, ugy a cukornyermény épp olyan, mint az ép répa feldolgozásánál. Egy-két napi állás után azonban a cukornyermény már tetemesen csökken, minthogy a megfagyás folytán a „cukorrépa „nemezukor” anyagai megszaporodnak, a cukortartalom pedig csökken, mint azt Mareck vizsgálatai igazolják. Nevezett az ép répában 13.43% cukrot és 1.94% nemezukrot talált. A 3 C foknak kitett répában a nemezukor már 2.73% volt, a cukortartalom pedig 13.11%-ra csökkent.

A cukorrépa megfagyásának azonban az a legnagyobb hátránya, hogy a répa a bevermelés után felenged s megrohad, a mely állapotban a cukorrépat feldolgozni nem érdemes, minthogy cukortartalmának legnagyobb része a rothadás folytán tönkro megy. Az elmondott körülményekben leli magyarázatát az, hogy a cukorgyárak rendszerint szerződésileg kikötik, hogy fagyott répat át nem vesznek. Z. Zs.

Gazdasági egyesületek.

Mosonvármegyei gazdasági egyesület működése 1894-ben. A Mosonvármegyei gazdasági egyesület egy kis füzetkékben számol be 1894-ik évi működéséről. A jelentés sok érdekes adatot közöl, melyeket röviden a következőkben ismertetünk. A szarvasmarha és sertésenyésztést előmozdítandó az egyesület egyes községeknek ez évben is osztott ki tenyészbikákat és kanokat ingyenes használatra. A szarvasmarhatenyésztés fellendítése érdekében az egyesület még 1893-ban egy borjutelepet létesített Darnón, melynek terjedelme 57 kat. hold. A telep létesítéséhez a földművelésügyi miniszterium is hozzájárult 1000 frt adományval, mely összeget fűmagkeverék vásárlására fordították. A lótenyésztés emelésére már három év óta egy arab fajtájú mént bérelt a bábolnai állami ménestől, mely legjobban megfelel a helyi viszonyok megkívánta könnyebb lovak tenyésztésére. A nagyobb termetű anyakancazák részére, a vármegye területén felállított fedezettési állomásokon angol és nonius ménnek állanak rendelkezésre. A magyar-óvári egyesületi csikólegelőn 123 drb csikó volt elhelyezve, jóval nagyobb számú csikó volt ugyan felvétel céljából bejelentve, de mindannyinak helyet nem lehetett adni. Csikódijazásra 200 frtot fordított az egyesület, mely összegből 100 frt a három éves, 100 frt pedig a szopós csikók díjazására használtatott fel. Az ezredéves kiállítás ügyében az O. M. G. E. által tartott gyűléseken az egyesület az elnök és két igazgató-vaslasztmányi tag által képviseltette magát. A hitelszövetkezetek érdekében is mozgalmat indított az egyesület, egyelőre azonban a hitelszövetkezetek kilátásba helyezett országos egyöntetű rendezését várják be. A szakismertek emelését, szakelőadások rendezése által mozdította elő az egyesület, a többek között megemlítésre méltó Pirkner János miniszteri titkár szakelőadása a szarvasmarhatenyésztés fejlesztéséről, különös tekintettel a tenyészkerületek megállapítására.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Meghívó. — Czirokszakálvászár, czirokmagcséplés és mesterséges szárítás bemutatása. — Az O. M. G. E. közgyűlése. — Az igazgató-választmány ülése. — A közgazdasági szakosztály ülése. — A III. országos gazdakongresszus végrehajtó-bizottságának ülése.	1840
Irodalom.	
A szarvasmarhatenyésztés alapvonalai.	1840
Uj művek.	1841
Lévlészekrény.	1841
Kézi hajtású tengeri-morzsolók.	1841
Gyorsfüllestők.	1841
Gazdasági egyesületek.	1841
A Mosonvármegyei gazdasági egyesület működése 1894-ben.	1841
Vegyesek.	1842
Kinevezések. — Eljegyzés. — Házasságok. — Halálozások. — Dr. Hellriegel Hermann. — A kőbányai sertéspiac decentralizálása. — Mészárosok küldöttsége a földművelésügyi miniszternél. — Uj vármegyei gazd. egyesület lenbeváltó-telep. — A boritaladó kedvezményes tételének alkalmazása. — A sertésvész. — Az 1895. évi dohánybevételek sorrendje. — Az állattenyésztés emelésére fordított költségek Ausztriában. — A szegedi hagyma és paprika. — Szerb sertéshus átvitele. — A magyar korona területén létező vasutak ideiglenes üzleti bevételei szeptember hóban. — Nyerszeszküldemények mérséklése.	1844
Kereskedelem, Tőzsde.	1844
Budapesti gabonatőzsde. — Határidők árfolyama Budapesten. — Határidők árfolyama külföldön. — Szeszület. — Élelmi czikkek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Párisi juhvásár.	1845
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	1845

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter Tardy György berettyó-ujfalvi lakost és földbirtokost, Biharvármegye berettyó-ujfalvi járására, — Ziegler Nándort, a komáromi népbank igazgatóját, Komárom szab. kir. város területére, — Polyákovits Alajos szabadkai lakost és földbirtokost, Szabadka szab. kir. város területére nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Eljegyzés. Petrovics Bozsida jogot váltott Aranitzky Koszta nádalyi földbirtokos leányával Zsófiával. Házasságok. Hjjabb Brázay Kálmán örök hűséget esküdött Otócska Géza földbirtokos leányának Lenkének Pécsent. — Pásztyeli Sándor huszárfőhadnagy, Hevesen egybekelt Dobóczy Dezső nagybirtokos leányával Irénél. — Illyés Viktor részekereszturni nagybirtokos örök hűséget esküdött Antal Mariskának. Halálozások. Sárdi és letenyei Tanczos János földbirtokos meghalt Nemes-Rádon, — Fábry Adolfné szül. Poltz Lujza asszony busóczi birtokosnő f. hó 8-án meghalt Busócson, — Detrich Péter nagybirtokos neje szül. benedekfalvi Detrich Mária f. hó 7-én Nyitrauszeghen, elhunyt.

Dr. Hellriegel Hermann. Szeptember hó 24-én halt meg a bernburgi kísérleti állomás tudós igazgatója. Hellriegel Hermann, kinek érdekes élettörténetéből alábbiakban néhány adatot közlünk: egyike volt a legjelesebb német természettudósoknak, ki fáradhatatlan buzgalommal tanulmányozta a növények természetét s azok táplálkozás módját. Pályafutását Tharandtban Stöckhardt a híres agrikultur-kémikus oldalán kezdte meg, kinek később assistense lett. Gyorsan haladt előre, s már 1856-ban a Dahméban alakított kísérleti állomás vezetője lett. Ezen az állomáson növényéleti kísérleteit kezdte meg Hellriegel, s itt érlelődött meg benne azon gondolat, mely életének később főfeladatát képezte, hogy minden egyes növény tápanyagszükségletét egy tudományos methodus szerint megállapítsa. Ezen célból alakította a nevről elnevezett homoktenyésztést, melyet nem ő talált ugyan fel, de ő emelt tudományos rendszerré. Ez abban állt, hogy tiszta homokban, melyből minden növényi tápanyag hiányzott, növényeket nevelt, olyképpen, hogy mesterséges uton oly tápanyagokkal látta el a homokot, melyet a növények fejlődésük-

höz szükségelnek, megadva a kísérleti növényeknek egyéb életfeltételeit is, nevezetesen; a vizet, világosságot és meleget, olyképp szabályozva, hogy a növekedés valamennyi tényezője megállapítható legyen. Ezzel a rendszerrel Hellriegel megvetette alapját a növénytaplálkozás és trágyázástannak. Dahméban 17 évig működött Hellriegel és az intézetet virágzóvá tette. Majd midőn 1882-ben Bernburgban életbeléptették az országos kísérleti állomást, őt bízták meg annak igazgatásával. Ennek az állomásnak egyik főfeladata volt a répauntság elleni védekezés tanulmányozása. A kísérletezésre Hellriegel a homokbani tenyésztési módszert választotta, kísérletezvéen zab, árpa, borsó, mustár és csillagfürttel; s úgy találta, hogy míg a zab és árpa teljesen kultiválható volt ebben a talajban, addig a csillagfürt és más pillangós virágokkal fogatosított kísérlet nem sikerült. Ezen kísérleteivel döntötte meg Baussingault tanát és kimutatta, hogy a pillangós virágok, nemcsak a talaj, de a levegő nitrogénjét is képesek bizonyos körülmények között felvenni. Hellriegel még élete alkonyán is mindig foglalkozott növénytermelési és élettani kísérletekkel, így a többek közt a növények által szükségelt tápanyagok mennyiségét is kutatta. Hellriegel nemcsak hazája halmozta el babérokkal, de a külföld is számtalan kitüntetésben részesítette. Tiszteletbeli tagja volt a svéd akadémiának az angol Royal Societynek, a párisi tudományos akadémiának, a francia Societe national d'agriculture-nek. Tulajdonosa volt a bajor tudományos akadémia nagy aranyérmének.

A kőbányai sertéspiac decentralizálása. A „Köztelek” 91. számában röviden jeleztük már, hogy a békésmegyei gazdasági egyesület feliratot intézett Darányi Ignác földművelésügyi miniszterhez, kérve a kőbányai sertéspiac decentralizálását. A feliratban az egyesület rámutat azon nehézségekre, a melyek a sertésértékesítés terén észlelhetők, valamint azon hátrányra, melyet a sertésnek Kőbányára történt centralizációja okozott. Kiemeli a nagy tökének a kőbányai piacon való uralmának káros voltát a vidéki kereskedelemre és azon sajnálatos körülményt, hogy a kőbányai piacnak a kormány általi indokolatlan dődelgetése által oly helyzet állott elő, hogy a vidéki tenyésztőknek el kellett fogadniuk azon árt, a melyet a kőbányai sertéskereskedők kínálni jónak láttak. A felirat kiemeli azon mérhetetlen nagy kárt, mely az országot a kőbányai illetékes körök hanyagsága folytán érte s melynek következtében sertéskivitelünk csaknem egészen megakadt; hogy a sertésvész onnan lett széthurcolva az egész országba. Az élő állatoknak oly nagy tömegét egy helyre összehozni már csak köztisztasági, de legfőképp közegészségi szempontból sem szabad, a mint az eddig Kőbányán divott. Miután pedig mindennekfelett a közérdek szempontja kell, hogy irányadó legyen a kormánynál, ez arra indította a békésmegyei gazdasági egyesületet, hogy a kőbányai sertéshizlalo telep decentralizációját és az ország különböző s erre minden minden tekintetben leendő létesítését kérje. A felirat végül a decentralizációval járó előnyöket sorolja fel, melyeknek egyik legfontosabbika az, hogy a vidéki tenyésztők és hizlalók is méltányos áron értékesíthetnék áruikat s nem lennének, mint most, egy konzorcium önkényének odadobva. A békésvármegyei gazdasági egyesület köriratban hívja fel az összes gazdasági egyesületeket, hogy a decentralizációt feliratilag kérelmezzék a kormánytól. Részünkről a legmelegebben pártoljuk a békésvármegyei gazd. egyesület akezióját s kívánatosnak tartjuk, hogy a vidéki gazdasági egyesületek ez ügyben szintén irjanak fel a kormányhoz, sürgetve a decentralizációt.

Mészárosok küldöttsége a földművelésügyi miniszternél. Folyó hó 13-án tiszteltgett a budapesti mészárosok ipartestületének küldöttsége dr. Morcsányi Károly vezetésével a földművelésügyi miniszternél, mely alkalommal arra kérték őt, hogy a növénydékmarhána a budapesti marhavásárra való hajtását tiltsa el, mert a növénydékmarha tömeges eladása a főváros élelmezését és első sorban az ország állattenyésztésének fejlődését veszélyezteti. A miniszter a ki a küldöttséget barátságosan fogadta, a baj orvoslását megígérte. Olvasóink bizonyára emlékezni fognak, hogy ugyane tárggyal az O. M. G. E. is foglalkozott a mult esztendőben, miután tény az, hogy a budapesti marhavásárra hetenkint körülbelül 400—500 darab oly szarvasmarhát hoznak fel, a melyeket már a borjuk közé nem lehet számítani, viszont azonban fiataláguknál fogva husuk marhahusnak még nem mondhatók. Hogy ez a növénydékmarha ezen nagymérvű fogyasztása mennyire káros az ország marhatenyésztésére az mindenki előtt világos lehet. Ezen abuzus megszüntetése céljából tavaly az O. M. G. E. felterjesztést intézett a földművelésügyi kormányhoz, kérve, hogy a régi adózási rendszer, vagyis a darabonkinti megadóztatás tartassék fenn, ugy a mint az mostanig is érvényben van, és a borjuelnevezés alá csak minden oly szarvasmarha vétessék, a mely 100 kilogrammon aluli súlylyal bír, míg a 100 kilogrammnál súlyosabb állatokra, felnőtt marhákra kivetett adóösszeg legyen érvényes. Csak ezton lehet a növénydékállatok fogyasztását mérsékelni, mert azok felhajtását egyszerűen betiltani lehetetlen és nem hisszük, hogy ezt a földművelésügyi miniszter megkísérteni akarná. Legfeljebb oly módon lehetne még esőként a növénydékállatok fogyasztását, ha azok fogyasztási díjtételát mostaninál még magasabb összegben fixiroznák.

Uj vármegyei gazdasági egyesület. Alsófehérvármegye intező körei a vármegye közgazdaságának fejlesztése és a gazdaközönség érdekeinek megvédése céljából szükségesnek látták egy életerős gazdasági egyesületet létesíteni, mely célból a régi egyesületet újra szervezték s a tiszti kart és a választmányt a vármegye ügybuzgó és előkelő tagjaiból már meg is választották. Elnök lett: Zeyk Dániel főispán. Alelnökök: Csató János alispán, Szalánczy Lőrincz nagybirtokos. Igazgatók: Gr. Bethlen Sándor, Gáspár János, Tóth Miklós. Egyesületi titkár: Székelyhidy Viktor. Egyesületi jegyző: Dr. Ebergényi Sándor. Egyesületi pénztárnok: Benedek Gábor. Továbbá 24 választmányi tag a megye előkelő birtokosai közül. Az egyesület részt fog venni a millenniumi kiállításon, hol a mezőgazdasági csarnokban Alsófehérvármegye gazdaközönségének mezőgazdasági terményei lesznek az érdeklődő nagyközönségnek bemutatva.

Lenbeváltó-telep. Őrsi-Szent-Péteren legutóbb mozgalom indult meg egy lenbeváltótelep létesítésére. Ez ügyben az érdekeltek Reiszig Ede elnöklete alatt értekezletet tartottak, melyen Papp Antal és Haám Gyula ismertették a telep ügyét, a melynek felállítására 500 katasztrális hold föld 10 évre való lentermelésének lekötésétől van függővé téve. A föld tulajdonosainak azonfelül kötelesekük, hogy 10 év alatt 25,000 forint beruházási tőkét s 80,000 forint kezelési, illetőleg forgótőkét hozzanak össze. A 80,000 forint forgótőkét egyelőre az állam előlegezi, s ha tiszta jövedelem nem lesz, a kamatokat is fizeti. Az előjegyzések 450 kataszteri holdra meg is történtek s a felállítandó telep elnökévé gróf Korniss Józsefet választották. Ha a még hátralévő 50 hold december 1-ig fedezve lesz, a telepet okvetlenül berendezik. A boritaladó kedvezményes tételének alkalmazása. Kérdés merült föl aziránt,

ha a saját nézve kedvező gazdasági eredmény külön háztartás pénzügyminisztérium kijelentette, vezetében eshetnek, kikban élve, a kor számba külön háztartás részét is megesség az ellen, borokra is k

A sertés vatalos adat mindig terjed csak 800 köjvárványt s községben s pusztító járvás száma ismeret, hogy a vármegyékben a sertéselhalás 30—75 száza azokban a várszék nagybb talos adatok száma 30. Infecziált várszék Pilis-Solt-Kis-Baránya, Bars-Kis-Hont, Gy-Nógrád, Nyitra és Zala. A se

Az 1895-mellett termetegejteni a do

Beváltási

Budapest	.....
Ersekújvár	.....
Bács	.....
Fadd	.....
Szulok	.....
Arad	.....
Battonya	.....
Békés-Csaba	.....
Temesvár	.....
Zombolya	.....
Fogaras	.....
Maros-Vásárhely	.....
Debreczen	.....
Hajdu-Dorogh	.....
Nagy-Léta	.....
Érmihályfalva	.....
Nagy-Károly	.....
Csonger	.....
Miskolcz	.....
Csetnek	.....
Kápolna	.....
Rakamaz	.....
Nyiregyháza	.....
Kisvárd	.....
Nyirbátor	.....
Vásáros-Namény	.....
Nagy-Tárkány	.....
Szeged	.....
Csongrád	.....
Csany	.....
Csónka	.....
Nagy-Becskerék	.....
Félegyháza	.....
Szolnok	.....
Tiszaroff	.....
Jász Kisér	.....
Jászberény	.....

ha a saját termésü borainak fogyasztására nézve kedvezményes adótételben részesülő szőlősgazda évközben meghal, átszáll-e a kedvezmény az év hátralevő része alatt a külön háztartásban levő örökösökre? — A pénzügyminiszterium eme kérdés folytán kijelentette, hogy a kedvezmény további élvezetében csakis azok az örökösök részesülhetnek, kik az elhunytal közös háztartásban élvén, az igényjogosultság bejelentésekor számba voltak véve, ha azonban a külön háztartásban volt örökösök örökösödés útján a szőlőbirtokot vagy annak egy részét is megnyerik, nem forog fenn nehézség az ellen, hogy a kedvezmény az örökölt borokra is kiterjesztessék.

A sertésvész. A legutóbb közzétett hivatalos adatok szerint a sertésvész még mindig terjed. Néhány hét előtt országszerte csak 800 község területén konstatálták a járványt s már november közepén 1004 községben szenvedett a sertésállomány a pusztító járványban. Az elpusztult sertések száma ismeretlen ugyan, mindazáltal képzelhető, hogy tömeges volt az elhullás. Egyes vármegyékben, illetve az inficiált vidékeken a sertéselhullás a tényleges állománynak 30—75 százalékát tette ki. A kár óriási azokban a vármegyékben, a hol a sertésvész nagyobb arányokban pusztított; hivatalos adatok szerint az inficiált vármegyék száma 30. Ezek között a legerősebben inficiált vármegyék a következők: Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Somogy, Bács-Bodrogh, Baranya, Bars, Esztergom, Fehér, Gömör és Kis-Hont, Győr, Heves, Hont, Komárom, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Vas, Veszprém és Zala. A sertésorbáncz is igen nagy mér-

tékben pusztít az ország különböző vidékein; a hivatalos adatok szerint az orbáncz összesen 486 község területén 3423 udvarban szedi áldozatait. A sertésvész és orbánczbetegség nagy arányokat öltött a szomszéd Ausztriában is és a szomszéd állam sem kerülhette ki a bajt, sőt a Lajthán tül részében már két év óta dul az orbáncz és a sertésvész.

Az állattenyésztés emelésére fordított költségek Ausztriában. Az osztrák kormány kiadásai a múlt évben s az előirányzat a jövő évre következőleg alakul: Legtöbbet költ az osztrák kormány a lótenyésztésre, nevezetesen az állami ménesintézet czimén 391,700 forintot, a ménestelepre 1.044,100 frtot, a ménescsikó udvarokra 79,700 frtot. A tenyésztésnek, magántenyésztéktől eszközölt vásárlások általi szaporítására 1896-ra 310,500 frt irányoztatott elő, a lótenyésztés emelésére 115,750 frt s a Nadvornán létesítendő ménescsikótelepre 15,000 frt, tehát összesen 1.956,750 frt. Ehhez jön még a lóversenydíjakban 50,000 frt, tenyészdíjakra 27,000 frt, engedélyezett magánménék szubvencionálására 22,750 frt, kiállításokra engedélyezendő pénzdíjakra 4000 frt, csikók nevelésének szubvencionálására 2000 frt. A többi tenyésztési ágak szerényebb támogatásban részesülnek s bár a szarvasmarhatenyésztés emelésére előirányzott összeg 35,000 forinttal, a juh- és sertésenyésztésre vonatkozó 25,000 forinttal emeltetett, mindössze csak 245,000 forintot tesz. Az emelés azzal indokoltatik, hogy tenyésztési szövetkezetek alakítása, valamint állati betegségek ellen használandó ojtóanyagok előállítására nagyobb kiadásokkal jár s hogy a sertés-

vész következtében beállt veszteségeket kiegészítandó tenyészanyagokkal némileg orvosolni szükséges, valamint, hogy a juhtenyésztés is az eddiginél nagyobb támogatásban részesítendő.

A szegedi hagyma és paprika. A híres szegedi hagyma és paprika termesztéséről a szegedi kereskedelmi és iparkamara 1894. évi jelentésében a következőket írja: az 1894. évben jóval nagyobb terület volt beültetve paprikával, mint az előző esztendőben, de a növény a tartós aszály miatt igen rosszul fejlődött, a termés eredménye egy harmadrészzel kevesebb volt, mint 1893-ban. A mi a paprikakereskedést illeti, a czikk az 1894. év elejétől egészen szeptemberig a régi normális árakon kelt: a nyers áru, vagyis hüvelyes paprika 25—30—40 frtért mázsánként, a készáru, vagyis az őrölt paprika 30-tól 80 forintig. Az év három utolsó hónapja alatt azonban a termelők már igen magas árakat követeltek és a hüvelyes paprika ára mázsánként 100—120—130 frtra, az őrölt paprika ára 60—160 forintra emelkedett. Foghagyma iránt még júniusban, mikor az áru még zöld volt, élénk kereslet mutatkozott és a zöld foghagyma igen jó árakon kelt. Később azonban az ár csökkent és a spekulánsok csak veszteség mellett adhattak tul árúikon. A kivitel Német- és Csehországba 10—12 waggonszállítmányt tett ki 22—24 frt átlagos áron. Vereshagymamagból az előző évben sok oly orosz- és morvaországi magot hoztak be, mely csiraképességgel nem bírt, de azért mégis mint magyar és csiraképes mag jutott forgalomba. Ez által vevőink évekre elidegenedtek tőlünk. A jó mag 240 forintért kelt métermázsánként, az említett rossz minőségek azonban 40—50 forintért voltak beszerezhetők. Dughagymára a szárazság előnyös volt, a mennyiben ez az áru csak akkor kedvelt, ha apró marad. Az elmúlt tavaszon a forgalom rendkívül élénk volt és az ár 14 frttől 45 frtra szökkent fel rövid idő alatt. Az idény végével 60 frt volt az ára és az összes készletek teljesen elfogytak. A termelés 1894-ben 10—15 waggont tett ki mintegy 35,000 frt értékben.

Szerb sertésbús átvitele. A földmivélségi miniszter értesítése szerint a szerbiai friss sertésbús, illetve a szerbiai sertésnek levágott állapotban az osztrák-magyar monarchia területén keresztül Svájcba, illetve Franciaországba való átvitele az osztrák cs. kir. belügyminiszter hozzájárulásával ezentul minden külön átviteli engedély kikérése nélkül a következő feltételek mellett van megengedve: 1. A szállítmányok csak a belépő állomásokon át és csak ólomzárral ellátott vasuti kocsikban és csakis Bécs felé irányítva közvetlenül vihetők az országon át, a közvetlen forgalomra szolgáló összes vasuti vonalakon. 2. A küldemények szállítására használt vasuti kocsiknak akkép kell szerkesztve lenniök, hogy abban az esetben, ha átszállítás közben szüksége merülne fel a hűtőanyag megújításának, e célból a sertésbúst tartalmazó szakaszokat ne kelljen megnyitni. 3. Igazolandó, hogy egyrészt Svájc az átvitelt és másrészt Franciaország a bevittet megengedte. 4. Ezen körülményeket a belépő állomás ellenőrzi. 5. Ha az átvitelre kerülő szállítmány a határon visszautasított, a visszautasított küldeménynyel az érvényben levő egészségügyi szabályok szerint kell eljárni. 6. Ha a visszautasított küldemény a szerb határon vissza nem bocsáttatnék, a kérdéses egész szállítmány a belépő állomás által a fél költségére megsemmisítendő.

A magyar korona területén létező vasutak ideiglenes üzleti bevételei szeptember hóban. A m. kir. államvasutak bevétele szeptember hóban kitett 7,966.900 forintot, vagyis kilométerenkint 1054 frtot. A múlt év hasonló időszakához viszonyítva 228.833

Az 1895-ik évi dohánybeváltás sorrendje. Az 1895. évben az egyedáruság részére engedély mellett termelt dohányok beváltására kiküldött bizottságok az alábbi sorrendben fogják megejteni a dohánybeváltást:

Beváltási állomás	Felügye- lőség	Vármegye, melyben a beváltási állomás fekszik	A beváltás tartalma		
			kezdet	vége	
Budapest	Budapest	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	december	2. február	12.
Érsekújvár		Nyitra	december	2. január	25.
Bács		Somogy	december	9. január	23.
Fadd		Tolna	december	2. február	8.
Szulok		Somogy	december	9. január	23.
Arad	Arad	Arad	december	2. február	13.
Battonya		Csanád	január	2. február	15.
Békés-Csaba		Békés	december	9. február	21.
Temesvár		Temes	december	9. december	12.
Zombolya		Torontál	december	16. január	31.
Fogarás		Fogarás	december	9. december	11.
Maros-Vásárhely		Maros-Torda	december	17. december	19.
Debreczen	Debreczen	Hajdu	december	9. február	15.
Hajdu-Dorogh		Hajdu	december	9. január	22.
Nagy-Léta		Bihar	december	9. január	31.
Érmihályfalva		Bihar	december	9. január	23.
Nagy-Károly		Szatmár	december	9. január	15.
Csenger		Szatmár	december	16. január	20.
Miskolcz	Miskolcz	Borsod	december	16. február	13.
Csetnek		Gömör	december	3. december	10.
Kápolna		Heves	december	2. február	5.
Rakamaz		Szabolcs	december	9. január	24.
Nyiregyháza	Nyiregyháza	Szabolcs	december	2. február	6.
Kisvárd		Szabolcs	december	9. január	13.
Nyirbátor		Szabolcs	december	2. január	30.
Vásáros-Namény		Bereg	december	9. január	24.
Nagy-Tárkány		Zemplén	december	9. január	13.
Szeged		Szeged	Csongrád	december	16. február
Csongrád	Csongrád		január	2. január	22.
Csany	Csongrád		december	16. január	24.
Csóka	Torontál		január	2. január	24.
Nagy-Beeskerek	Torontál		december	16. január	16.
Félegyháza	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun		december	16. január	31.
Szolnok	Szolnok		Jász-Nagy-Kun-Szolnok	december	2. február
Tiszaroff		Jász-Nagy-Kun-Szolnok	december	2. február	5.
Jászkisér		Jász-Nagy-Kun-Szolnok	december	9. január	31.
Jászberény		Jász-Nagy-Kun-Szolnok	december	16. január	23.

frttal, kilométerenkint pedig 41 frttal kevesebbet. Az összes vasutak bevétele 10,235.844 frt, vagyis kilométerenkint 761 frt, vagyis a múlt év hasonló időszakához viszonyítva 51.860 frt, kilométerenkint 36 frttal kevesebbet. A folyó év január 1-től szeptember 30-ig kitett a m. kir. államvasutak bevétele 59,080.442 frtot, vagyis kilométerenkint 7823 frtot. A múlt év hasonló időszakához viszonyítva 2 millió 861.574 frt, kilométerenkint 449 frttal kevesebbet. A magyar korona területén létező valamennyi vasut bevétele volt az év elejétől szeptember végéig 76,811.499 frt, vagyis kilométerenkint 5780 frt. A múlt év hasonló időszakához viszonyítva 2 millió 70.020 frt, kilométerenkint 400 frttal kevesebb.

Nyersszeszüldemények mérseklése. Lédéc és Nagy-Surányról Aradra, továbbá a budapesti állomásokra valamely szeszfinomító gyár czimére teljes kocsirakományokban szállítandó nyersszeszüldemények után a folyó év végéig a II. kivételes díjszabás díjtételeinek alkalmazását engedélyezte a m. k. államvasutak igazgatósága.

Gazdák mindazt, a mire a gazdaságukban magvak és mütrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és a legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerezhetik be, mely ide vonatkozó árjegyzékét bárkinék ingyen és bérmentve megküldi.

Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

Megjelent a „Köztelek Zsebnaptár” és „Köztelek Évkönyv” 1896. évről. Szerkesztik: Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az O. M. G. E. titkárai. A két könyv előfizetési ára 1.50 frt; bolti ára 2 frt. Postadíj 10 kr. Előfizetések lapunk kiadóhivatalába küldendők.

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk „A ló és szarvasmarha szerkezete és belső szervei” című hirdetésünket.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

November 18-iki jegyzék. 100 kg.-kint.

Búza	uj	74-75 kiló	uj	6.65-6.75	3 hór.
Tiszavidéki	uj	74-75 kiló	uj	6.65-6.75	3 hór.
		76-77		6.75-6.90	
		80-82		6.85-7.10	
Pestvidéki		74-75		6.60-6.70	
		76-77		6.65-6.85	
		80-82		6.80-7.05	3 hór.
Fehérmegyei		74-75		6.60-6.70	
		76-77		6.65-6.85	
		80-82		6.80-7.05	
Bácskai		74-75		6.70-6.80	
		76-77		6.80-6.95	
		80-82		6.90-7.15	
Bánsági		74-75		6.60-6.70	
		76-77		6.65-6.85	
		80-82		6.85-7.05	
Északmagyarors.		74-75		6.30-6.40	
Rozs	I.	5.10-5.30	II.	6.30-6.40	
Árpa, takarmány		5.60-6.40		7.-8.25	
égetri való		6.20-6.60		4.20-4.35	
sörfőzdei					
Zab					
Tengeri					
Káposzta-repeze bánsági kivételével					
Köles					

Budapesti gabonatőzsde. 1895. november 18-án. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének jelentése a „Köztelek” részére.)

Az időjárás e héten valamivel hidegebb volt; mindazonáltal nem oly mértékben, hogy ez gazdaimkat a tavasziak alá való szántásban gátolja. A vetések sok helyt igen megjavultak s most míg a kései vetések megerősödnek, enyhébb időjárás volna kívánatos.

Az amerikai tőzsdéken e héten nagyobb árváltozás nem volt észlelhető és habár valamivel olcsóbb jegyzéseket látunk ott, az irányzat maga mindazon-

által lanyhának nem mondható, a mi némileg a megjavult exportkérésben leli magyarázatát. A többi külföldi tőzsdék hangulata változatlan volt, némi ár-csökkenés mellett. Helybeni piacunkon az üzlet és forgalom nem volt oly élénk, mint mult héten, az árak is csökkenést tüntettek fel. Buzában kevés volt az eladott mennyiség és az üzlet főleg csak a helybeni szükséglet fedezésére szorítkozott. Rozsban a szilárdulás még mindig tapasztalható a külföldi kereszködés folytán. Zabban áremelkedésünk volt, mivel helybeni piacunkon prompt ára hiányzott, mely körülményt az 1-2 kocsni felett rendelkezők a maguk részére kihasználták.

Határidő piacunkon az üzlet csendes hangulatu volt és igen szűk mederben mozgott. A spekuláció nem vett benne részt; mivel figyelmét jelenleg az értékpapírpiazt kötötte le.

Határidők árfolyama Budapesten.

	nov. 15.		nov. 16.		nov. 18.	
	legál.	legm.	legál.	legm.	legál.	legm.
Búza						
Őszre						
Máj.-jun.						
Tavasza	6.96	6.97	7.-	7.01	6.94	6.96
Tengeri						
Máj.-jun. 1896.	4.58	4.59	4.60	4.61	4.56	4.57
Október 1895.						
Zab						
Tavasza	6.10	6.12	6.13	6.15	6.11	6.13
Őszre						
Repeze						
Aug.-szept. 1896.	10.85	10.95	10.85	10.90	10.80	10.90
Rozs						
Aug.-szept. 1893.						
Tavasza	6.38	6.40	6.40	6.42	6.34	6.36

Határidők árfolyama külföldön.

	nov. 18.	ár-emeke-dés	árcsök-kenés
Bécs (100 kgrként frtban.)			
Búza tavasza	7.28	-.01	-.01
„ őszre			
Rozs tavasza	6.69	-.01	-.01
„ őszre			
Zab tavasza	6.47	-.04	-.04
Tengeri uj 1896.	4.90	-.01	-.01
Búza máj.-jun.			
Rozs máj.-jun.			
Zab máj.-jun.			
„ őszre			
Tengeri máj.-jun. 1896			
Uj repce aug.-szept. 1896.	11.35		
Berlin (1000 kgrként markban.)			
Búza máj.	148.75		-.25
„ decz.	142.50		-.50
Rozs máj.	122.25		-.25
„ decz.	116.25		-.25
Zab máj.	119.25		-.25
Uj tengeri	95.-	1.50	
Zab decz.	116.75		-.75
Páris (100 kgrként frankban.)			
Búza folyó hóra	18.40		
„ decz.	18.60		-.05
4 hó márcz.-tól	19.45		-.10
4 hó első	19.15		
Liszt folyó hóra	41.40		-.55
„ decz.	41.85		-.55
4 hó márcz.-tól	43.20		-.15
4 hó első	42.65		-.25
New-York (bushel-ként cents-ben.)			
Búza márcz.	67.75		
„ máj.	67.75		-.1/8
Búza decz.	64.75		-.1/4
Tengeri	86.-		

Szeszület.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztvisi elő tudósítása a „Köztelek” részére.)

A szeszüzletben e hét elején valamivel szilárdabb irányzat uralkodott és az árak 25 krral magasabban zárulnak.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről e hétnck elején igen élénk volt a forgalom és több nagyobb kötés létesült 13.75-13.90 frton, felsőmagyarországi és biharmegyei állomásokhoz szállítva.

Erdélyi állomásokhoz szállítva üzlet nem létesült. A budapesti piacon a forgalom meglehetősen nagy volt és minthogy fedezési vásárlások is történtek, az árak 25 krral olcsóbban jegyeznek. Elkelt: finomított szesz 51.75-52 frton, élesztő-szesz 52.75-53.- frton, nyersszesz adózva 50.75-51.- frton, adó-

zatlan exkontingens 13.50 frton, denaturált szesz hordóstul 18.50 frton.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14.50-14.75 frt.

Bécsi jegyzés 14.90-15.10 frt kont. nyersszeszért. Prágai jegyzés 50.70-50.90 frt adózott burgonyaszeszért.

Brünni jegyzés 11.25-11.50 frt exkontingens szeszért. Lembergi jegyzés 14.75-15.- frt kont. szeszért őszre.

Vidéki szeszgyárak közül Temesvár, Losoncz 1/8 frttal, a többiek 25 krral drágábban jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51.50-51.75 frt, élesztő-szesz 52.50-52.75 frt, nyersszesz adózva 50.50-50.75 frt, nyersszesz adózatlan 13.25-13.50 frt. Denaturált szesz 18.50-18.75 frt.

Az árak 10.000 literfokkonként horod nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Szárazmoslék: Változatlanul 5.70-5.80 frting jegyeztetik 100 kilónként zsák nélkül.

Élelmiczkék a budapesti hetivásáron. 1895. év november 19-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Halvásár a halltérben. A fővámteri, Ferenc József-rakparti és halltéri piacra 10 helybeli halász és halkereskedő által 50 q, és vidéki kocsikon 3 q, összesen 82 q kevert hal hozatott. A vásár közép. Árak apró nem élő halmál 2 frttal csökkentek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át: nagy élő 70-80, nem élő 40-60, közép nagy élő 50-65, nem élő 24-36 apró élő 12-24, nem élő 8-14 frting.

Vad. Hozatott a fővámteri piacra vasp. 120 drb, hajón kb. — drb, kocsin 6 db, gyalogárusok által kb. 40 db, összesen 166 db. A vásár élénk volt. A következő árak jegyeztettek: nyul 1 db 80-130 krig, fogoly —, vad réce —, vad lud —, fenyőmadár 1 csomó (4 drb) — krig.

Hidégvásár az István-téri élelmi piacon. 1895. november hó 15-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott Budapestről 52 árus 60 db sertést, 15 db süldőt, 1000 kg. friss húst, 300 kg. füstölt húst, 50 kg. szalonnát, 400 kg. hájat. Vidékről és pedig: Czeglédreől 10 árus 128 drb sertést, 300 kg. friss húst. Nagy-Kőrösről 10 árus 128 darab sertést, — kg. friss húst. Turkeveről 1 árus — darab sertést — kg. friss húst és 100 kg. füstölt húst. Monorról 1 árus — darab sertést, 20 db süldőt. Nagy-Székelyről 1 árus 11 drb sertést.

A forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 51-56, 1 q 4800-5100, süldőhús 1 kg. 58-64, 1 q 5300-5400, füstölt sertéshus 1 kg. 70-72, 1 q 6800-6900, szalonna zsirnak 1 kg. 56-60, 1 q 5400-5600, füstölt szalonna 1 kg. 60-64, 1 q. 5600-5800, háj 1 kg. 58-62, disznózsir 1 kg. 62-64, 1 q 5800-6000, kocsonyahus 1 kg. 44-48, füstölt souka 1 kg. 76-80, 1 q — krajczárig.

Baromfi. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 10000 db, hajón kb. 600 db, kocsin kb. 1350 db, helybeli árusoktól kb. 11000 darab, összesen kb. 13050 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyuk 110-130, csirke 60-120, (idei kiv. —), kappan hizott 150-170, kappan sovány 120-130, réce hizott 300-320, (idei —) réce sovány 150-200, lud (liba) hiz. 450-700, lud sovány 300-330, (idei —), pulyka hizott idei 350-400, sovány 260-280, gyöngytyuk 120-130, galamb pecsenyének — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községek 51 vasp. kb. 600 db, kocsin 1400 db, gyalogárusok 100 drb., helybeli árusok 1000 drb., összesen 3100 drb baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyuk 110-130, csirke 50-120, idei —, hizott kappan 140-160, sovány 120-140, hizott réce 200-300, sovány réce 150-180, hizott lud (liba) 400-750, sovány lud 250-340, hizott pulyka 300-400, sovány pulyka 250-280, gyöngytyuk 110-130, galamb pecsenyének — krig.

Az István-téri élelmi piacra élő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 1300 pár hozatott fel, árak a következők: páronként tyuk 120-150, csirke 70-120, kappan hizott —, sovány 150-180, réce hizott 200-220, sovány 120-160, lud hizott 600-700, sovány 350-400, pulyka hizott —, sovány 250-300 krajczárig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 2000 db, árak drbja réce 80-100, csirke 40-70, kappan hizott —, réce hizott 100-150, félkővér 70-80, lud hizott 250-350, félkővér 200-220, pulyka hizott —, félkővér 170-180, ludmáj 1 db 20-100 krig. A forgalom élénk.

Tojás. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 31000 drb., hajón kb. 6000 drb., kocsin kb. 1000 drb, helybeli árusoktól 26000 drb., összesen kb. 84000 drb. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db.) 3400-3400 kr., 100 drb 260-280 kr, tojás meszes 1 láda (1440 drb) 3.-3500 kr, 100 db. 240-250 kr. 1 db — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községek 51 vasp. kb. 4900 drb., kocsin — drb, gyalogárusok 1800 drb, helyb. árusok 21000 darab, összesen 26800 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2 1/2-3, 100 darab 230-280, 40 krért 13-16

drb.,
2-3,
1440
700 q,
kb 14
Nagy-
petrez-
100 db
100 f.
600-
-400,
200-
100 db
saláta
retek
ugorka
100 d
sütni
bab 1
fejtett
fejeska
ségek
205 q,
élénk.
120,
vörösk
80-12
-, fej
savany
100, zö
borsó
gyalog-
össz. 5
jegyez
fejeska
400-90
db
80-140
db
100 db
hüvely
-, z
piacra
csin 10
kb. 166
Nagyba
1 q 500
körte 1
magbav
szilva a
serecsny
1800-2
olasz 1
1 láda
ősi 1 q
1 q
csemege
db
A
ségek
log és h
gyümölc
Fajalma
közönsé
1/2-2,
1 kg. 16
-, 1
1 putton
faj 1 pu
meggy
-, ba
barack
db
1 db
dinye
db
csemege
czárig.
A
községek
gyalogár
gyümölc
fajalma
köz. alm
1 putt.
18-40,
vaváló s
-, s
nagy 100
dinye
-, s
30-40, s
barack
Bu
utca, 189
ság jelen
szokott k

drb., 1 láda 1440 drb. 3000-3700, meszes tojás 1 db 2-3, 100 drb 200-230, 40 krért 14-17 drb, 1 láda 1440 drb — krig

Zöldség. Hozatott a *Ferenz József-rakpartra* va p. 700 q, hajón 7000 q, kocsin 250 q, helyb. árusok kb 1400 q, ossz. kb. 9350 q vegyes zöldség. A vásár k. Nagy. árak sárgarépa 100 cs. 200-350, 1 q 200-400, petrezselyem 100 cs. 200-400, 1 q 300-600, zeller 100 db 170-300, karalábé 100 db. 60-120, vöröshagyma 100 f. 600-1400, 1 q. 400-500, fokhagyma 100 f. 600-1800, 1 q. 1300-1400, fehérrépa 100 darab 200-400, vörösrépa 100 db 50-120, fejeskáposzta 100 db 200-600, kelkáposzta 100 drb 60-140, vöröskáposzta 100 db 300-700, fejes saláta 100 db 60-120, kötött saláta 100 db —, burgonya 1 q 200-280, fekete retek 100 drb 70-200, hónapos retek 100 db —, ugorka sav. való 100 darab —, ugorka savanyu 100 db —, zöldpaprika 100 db —, tök 100 db sütni v. 800-1600, paradicsom 100 db —, zöldbab 1 kg. —, zöldborsó 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 l. —, zöld tengeri 100 cső —, fejeskáp-szta 1 q — krig.

Felhozatott az újdársártéri piacra a szokott községekben székere k. 1740 q, gyalog és helyb. árusok által 205 q, ossz. mintegy 1945 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 60-120, 1 q 180-220, fejeskáposzta 100 db 350-600, vöröskáposzta 100 db 250-700, kelkáposzta 100 db 80-120, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejes saláta 100 db 80-120, kötött saláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db —, ugorka savanyu 100 db —, zöld paprika 100 db 10-100, zöldbab hüv. 1 kg. —, 1 zsák —, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöld borsó fejtett 1 lt. — krig.

A Hunyady-téri piacra felhozatott kocsin 400 q, gyalogárusoktól kb. 20 q, helybeli árusoktól kb. 140 q, ossz. 500 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 70-80, 1 q 200-230, fejeskáposzta 100 db 400-800, vörös káposzta 100 db 400-900, kelkáposzta 100 db 80-200, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejes saláta 100 db 80-140, kötött saláta — 100 db ugorka sav. való 100 db —, savanyított 100 db —, zöld paprika 100 db 30-50, zöldbab hüvelyes 1 kg. —, zöldbab hüvelyes 1 zsák —, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 liter — krig.

Gyümölcs. Hozatott a *Ferenz József-rakparti* piacra vaspályán kb. 500 q, hajón kb. 200 q, kocsin 109 q, helybeli árusok által kb. 900 q, összesen kb. 1660 q vegyes gyümölcs. A vásár lanyhá volt. Nagybani árak: Fajalma 1 q 1200-1600, köz. alma 1 q 500-1000, fajakörte 1 q —, közönséges körte 1 q 800-900, köz. dió 1 q 1500-2000, szilva magbaváló 1 q —, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q —, cseresznye faj 1 kg. —, cseresznye köz. 1 q —, meggy faj 1 q —, meggy köz. 1 q —, mogyoró 1 q 1800-2300, gesztenye belföldi 1 q 650-750, gesztenye olasz 1 q 1400-1800, narancs 1 láda 500-650, citrom 1 láda 400-500, füge 1 kgr. (idei) —, barackc őszi 1 q —, 100 db —, barackc kajszin 1 q —, szőlő közöns. 1 q —, szőlő csemege 1 q 3000-2500, dinnye, görög, nagy 100 db —, kicsiny 100 db —, dinnye sárga faj 100 db —, közönséges — krig.

Az újdársártéri piacra felhozatott a szokott községekben vaspályán kb. 150 q, kocsin kb. 48 q, gyalog és helybeli árusok 180 q, összesen 378 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db 150-400, 1 kg. 16-28, 1 db 2-5, közönséges alma 100 db 30-120, 1 kg. 8-14, 1 db 1/2-2, 1 puttony —, körte faj 100 db 150-400, 1 kg. 16-25, 1 db 2-5, cseresznye faj 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, cseresznye köz. 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, meggy faj 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, meggy köz. 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, barackc kajszin 1 puttony —, 100 db —, barackc őszi 100 db —, dinnye görög, nagy 100 db —, 1 db —, kicsiny 100 db —, 1 db —, dinnye sárga faj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye sárga köz. 100 db —, dinnye sárga köz. 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 40-50, szőlő köz. 1 kg. 30-40 krajczárig.

A Hunyady-téri piacra felhozatott a szokott községekben vaspályán 10 q, kocsin 20 q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 10 q, összesen kb. 40 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett, árak a következők: fajalma 100 db. —, 1 kg. 16-26, 1 db 2-8, köz. alma 100 db. —, 1 kg. 10-16, 1 db 1-2, 1 putt. —, fajakörte 100 db —, 1 kg. 18-40, 1 db 2-6, vörös szilva 1 kg. —, magvaváló szilva 1 kosár (25-35 kg.) —, 1 kg. —, szilva magvaváló 1 liter —, görög dinnye nagy 100 db —, görög dinnye kicsiny 100 db —, sárgadinnye faj 100 db —, sárgadinnye köz. 100 db —, szőlő külföldi 1 kg. —, szőlő csemege 1 kg. 50-60, szőlő köz. 1 kg. 30-40, szőlő köz. 10 kosár (18-20 kg.) —, barackc őszi 10 db — krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1895. november 19-én. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozatott a szokott községekben 150 székér réti széna, 73 székér

muhar, 50 székér zsupszalma, 16 székér alomszalma, — székér takarmányszalma, 3 székér tengeriszár, 18 székér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 1600 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 240-300, muhar uj 240-280, zsupszalma 150-170, alomszalma 140-150, takarmányszalma —, tengeriszár 150-180, egyéb takarmány —, zabosbüköny 280-300, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 225-250, szalmaszecska 200-220. Összes kocsi-szám 326, suly 260,800 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. November hó 19-én A székes fővárosi közigazgatóság és marhavásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtatott: 116 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 142 drb növendék 616 borju, — drb élő bárány; 10 drb belföldi, 56 db galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány.

A borjuvásár lassu lefolyásu volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 45-52 frtig kivételesen 54 frtig sulyra, növendék borju 13-24 frtig, kivételesen — frtig drbonkint, — frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 70-80, tiroli — frtig, galicziai 65-75 frtig, növendék borju — frtig sulyra. Élő bárány — forintig páronkint. Öltött bárány — frtig páronkint, kivételesen — frtig.

Budapesti juhvásár. 1895. november hó 19-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtatott: 630 db belföldi hizalt ürü, 192 db feljavított juh, — db kisorolt kos, 109 db kiverő juh, — db bárány, 755 db keeske, 868 db durvaszőrű juh, 337 db szerbiai, 30 db angol keresztet.

Árak a következők: Belföldi hizalt ürü 12-19.— frt páronkint, — frtig sulyra, feljavított juh 10.50-13.50 frtig páronkint, — frtig sulyra, kiverő juhok 8.—-10 frt páronkint, kisorolt kosok —.— frt, keeske 9.—11.50 frtig páronkint, durvaszőrű kosok 10.—14.— frtig páronkint, szerbiai 9.25-13. frtig bárány —.— frtig, angol keresztet 13-17.50 frtig páronkint.

Bécsi vágómarhavásár. 1895. nov. 18. (A bécsi marha- és huspenztár jelentése a „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 4689 db. Ebből magyar 2575 db, galicziai 699 db, bukovinai 389, németországi 1026 db, hizott 2222 db, legelő 911 db., fiatal 1566 db. Ökör 3582 db, bika 402 db, tehén 551 db, bivaly 154 db.

A vásár hangulata meglehetősen nyomott volt, úgy, hogy a mult heti árakhoz képest az árak prima minőségekben 1/2, középminőségek 1 frttal estek q-ként. Az alárendelt minőségekben, a melyek már különben is nagyon alacsonyan jegyeztettek, áresökkenés nem következett ugyan be, de eladás alig történt e minőségben.

Árak: magyar prima 39-41 frt, sekunda 33-38 frt, tertia 28-32 frt. Galicziai prima 33-39 (-) frt, sekunda 33-37 frt, tertia 28-32 frt. Németországi prima 41-43 (-) frt, sekunda 35-40 frt, tertia 29-34 frt. Legelőmarha: szerb és magyar 21-30 é. s., rossz minőségű — frt é. s. Bika 21-34 frt é. s., tehén 20-25 frt é. s., bivaly 15-20 frt é. s. (Az összes eladások, kivéve az é. s.-sel (élősuly) jegyeztettek, vágósulyban értendőek.)

Egyes eladások:

Magyar hizó ökrök.

Eladók:	Prima		Kiverés	
	100 kg. vágósulyért	% levonás	100 kg. vágósulyért	% levonás
Blau testvérek, Temesvár	41	—	—	—
Hacker Miksa, Sopron	38	35	—	—
Józsefv. spirituszfinomítógyár, Temesvár	41	37	—	—
Kellner D., Pápa	30	24 1/2	—	—
Lederer és Kálmán, N.-Várad	41	37	—	—
Löble H., Nagy-Várad	41	—	—	—
Lőw Sámuel B.-Szt-György	37 1/2	36 1/2	—	—
Moskovits Adolf N.-Várad	40 1/2	—	—	—
Neumann testvérek, Arad	41 1/2	37 1/2	—	—
Nyitray Jakab, Nagy-Várad	32 1/2	29 1/2	—	—
Schwartz M. Mátészalka	38 1/2	37 1/2	—	—
Weisz M. & fia, Munkács	39	38	—	—

Erdélyi hizó ökrök.

Eladók:	Prima	Kiverés
Br. Bors és társa, M.-Vásárhely	41	37
Czell Frigyes és fia, Brassó	41	40

Német hizó ökrök.

Eladók:	Prima	Kiverés
Blau testvérek, Temesvár	42 1/2	39 1/2
Hacker Miksa, Sopron	43	49
Neumann testvérek, Arad	43	—

Bécsi sertésvásár. 1895. nov. 12-én. Be lett jelentve: 7721 drb. Felhajtás: 3062 drb fiatal sertés, 3700 drb kövér sertés, — drb rideg sertés. Összesen: 6762 drb.

A vásár hangulata nyomott. Árak különként élősulyban fogyasztási adónélkül: prima 52 1/2-52 1/2 (-) kr., közepes 49 1/2-50 1/2, könnyű 46-49 kr., fiatal sertés 34-42 kr.

Bécsi szurómarhavásár. 1895. nov. 14-én. Felhozatott: 3125 borju, 3050 élő sertés, 1124 kizsigerelt sertés, 523 kizsigerelt juh, 231 bárány.

A borjuvásáron a mult heti árak jegyeztettek, ellenben a kizsigerelt sertések ára valamivel felzökött.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju 48-58 kr., prima 60-64 kr., primissima 66-68 kr., élő borju — kr., prima — kr., primissima — (-) kr., fiatal sertés 34-42 kr., kizsigerelt sertés nehéz 46-50 kr., süldő — kr., kizsigerelt juh 24-36 kr., bárány páronként 4-9 frtig.

Bécsi juhvásár. 1895. nov. 14-én. Felhajtás: 2109 drb juh.

A felhajtás nagyobb részt raczka birkákból állott, vételkedv nagyobb volt az előző hetinél, árak ugyanazok, mint a mult héten.

Árak: export juh páronként 16-18, raczka 13-17 1/2, selejtes juh —.

Párisi juhvásár. 1895. nov. hó 4-én. Felhajtás 133344 drb juh.

Szerkesztői üzenetek.

W. L. Hont-Visk. Közleménye semmi olyat nem tartalmaz, a mit már meg ne írtunk volna. Különben is kifejtett kívánságai a végrehajtás stádiumában későn jöttek volna. Ezért nem közölhető.

Kiadóhivatali üzenetek.

V. A. Pa-Fábián. A lap pontos küldése iránt intézkedtünk. A Köztelek zsebnaptárt és évkönyvet 1'60 frtnak előzetes bejelentés után portamentesen szállítjuk.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztőtársa. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Gőzcséplők

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanács-csal, árak és feltételek közlésével szivesen és díjmentesen szolgál

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR
részvény-társulat

Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7.

Csalma György és társai!

Hirdetésár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlése-nél minden belkutatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak megfizetendő és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Kertész nős, kis család-dal, ki a konyhakertészetben jártas, gyümölcsfa és szőlő kezeléséhez ért, január 1. alkalmazást nyer. Előnyben részesül, ki park alakításban is némi jártassággal bír. Czim a kiadóhivatalban. 5088

Gazdasági irnok. Nagybobb uradalomban gazdasági tanintézetet vagy földmives iskolát végzett irnok, ki már néhány évi gyakorlattal és jó írással bír, felvétetik. Sajátkezűleg irt folyamodványok bizonyítvány másolatokkal felszerelve, melyek vissza nem adandók e lap kiadóhivatalához **H. K.** jegy alatt intézendők. 5093

Keresetik egy szakavatott gépész január 1-i belépésre. Bizonyítványmásolatok. **Wolffinger A. B. - Bicske** küldendők. 5121/a

Ispának keresek egy kello gyakorlattal bíró, elég garantiát nyújtó izr. vallású nős egyént, ki főleg erélyes és szakavatott gazdaságot utasítás szerint vezeti. Más gazdaságomba nőleu tisztet keresek, fenti kivánalmakkal. Bizonyítványmásolatok, fizetési igény bejelentésével **Grünfeld Jenőhöz, Vas-Simonyra** küldendők. 5115

Kertész, ki a konyha és diszkertészet minden ágában, valamint a méhkezelésben alaposan jártas, január 1-től alkalmazást nyer. Hol megmondja a kiadóhivatal 5119

Keresetik január 1-i belépésre egy szakavatott gépész, ki már több évig nagyobb uradalomban hasonmínőségben szolgált. Előnyben részesülnek azok, kik elektrotechnikában is jártassággal bírnak. Bizonyítványmásolatok, a melyek vissza nem küldendők **Számtartó hivatalhoz Balaton-Szent-Györgyre** küldendők. 5109

Szakiskolát végzett, néhány évi gyakorlattal bíró gazdasági irnok alkalmazást nyerhet január 1. belépéssel. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal követhető czimre küldendők: **Hönig Jakab** kasznár Pa. Gyánt u. p. **Pinczehely** 5082

Allást keresők.

Felkértenek mindazok, kik valamely jellegű hirdetésre reflectálnak, hogy ajánlatukhoz semmiféle eredeti okmányt ne mellékeljenek, mert a kiadóhivatal ezekért felelősséget nem vállalhat.

Okleveles gazda, intelligens jó családból való, ki a gazdaság minden ágában jártas, ovadékköpes, „Gazdatiszt” vagy főúri háznál „Titkári” állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5065/a

A gazdaszat minden ágazatában, jószágtenyésztésben, mint hizlalásban és czukorrépa termelésben, valamint az alapos kettős könyvvitelben, kitünő praxissal bíró 39 éves nős izr. vallású gazdatiszt, állást keres. Szíves megkeresések **20 évi praxis** jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 5064

Gazdatiszti állást keres mielőbbi belépésre, 34 éves, rom. kath. vallású, nőtlen, földmives iskolát végzett, magyar, német, tót nyelveket szóban és írásban bíró gazdasz. Kezves megkeresések „**A. B.**” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5071

Okleveles gazdasz, buda-pesti hitelintézetek bizalmi férfia, elvállal: egyszerű és kettős gazdasági könyvvitel berendezését, vezetését, számadások átvizsgálását, mérlegek, gazdasági üzemtervek és jövedelmhánylások elkészítését, birtokbecsléseket, gazdaságok ellenőrzését, tulajdonosok képviselését, olesó és biztos hitel megszerzését stb. Titoktartásért kezeskedem. Ajánlatok **X. E. 6201** jeligével **Haasenstejn és Vogler**-hez (Jaulus és tsa., **Dorottya-utca 9.** kéretnek. 5112

Kezelőtiszti állást keres gazdasági tanintézetet végzett 30 éves nőtlen gazdatiszt január 1-ére. Jártas az állattenyésztés összes ágában, — czukorrépa és dohánytermelésben. Kitünő bizonyítványokkal rendelkezik jelenleg és intenzíve kezel egy 3000 holdas alföldi gazdaságot. Czim a kiadóhivatalban. 5103

Ispáni állást keres, földmivesiskolát és tejjgazdasági szakiskola üzletvezetői tanfolyamát végzett, ev. ref. vallású, 29 éves, nőtlen gazdatiszt, ki a gazdaszat összes ágában jártas. Czim. **Katona Jánoshoz Németbadra.** 5116

Gazdatiszti állást keres egy 30 éves egyén, aki már a katonai kötelezettségének eleget tett s több éven keresztül önállóan gazdálkodott. Állását bármikor elfoglalja Czim a kiadóhivatalban. 5118/a

Vadásznak ajánkozik egy kitünően lövő egyén, aki már több éven keresztül, mint gazdasz működött, amire most is pályázik, a vdszat mellett tökéletesen elvégzné. Czim a kiadóhivatalban. 5118/b

Gazdatiszt, nőtlen, izr. ki földmives iskolát végzett, katonai kötelezettségének eleget tett s már nagyobb gazdaságban több évig mint segédtiszt alkalmazva volt, hasonló állásért óhajta állomását 1896. január 1-ére változtatni. Szíves megkeresések a kiadóhivatalba kéretnek 5555 szám alatt. 5097

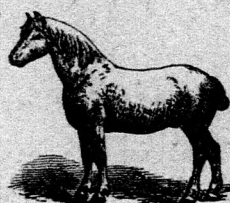
24 éves földmivesiskolát végzett egyén megfélelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5122

27 éves rom. kath. gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett 6 évi gyakorlattal bíró önálló kezelő segédtiszt 1896. febr. 1-ére ispáni, titkári állást keres. Az illető jelenleg grófi uradalomba önállóan működik, kezeli az urad. pénztárt, minek évi forgalma **80.000** frt. Szíves ajánlatok **Ká'oz** (Veszprémmegye) poste restant, **Wagner J.** czim alatt kéretnek. 5111

Birtokkezelést elvállal meghatározott tiszta jövedelem biztosítása mellett egy ovadékköpes okleveles gazda. Czim a kiadóhivatalban. 5065/b

Gazdasági gépész, éves, vagy havi alkalmazást keres, 14 éven át ezen szakmában működik. Stabill és lokomobil vizgái vannak gazdaságban, a kovács munkát is lefogadja. Czim a kiadóhivatalban. 5120

Állatok.

Egy 168 cm. magas, igen jó csontozatú, sötét pej, 4 1/2 éves, fedezési szabadalommal ellátott, szép mén eladó. **Kishéri Bois-Roussel** unokája, telivér anyja után, ára 1200 frt. 5091

Alkalmi vétel

12 Schveiczer tehén, 1 bika, faj állatok eladók. Megs tekinthetők a tulajdonos **Speck J.-nél VI. Nagy-János-utca 20.** 5114

Eladó egy 3 éves szép fekete ménló pinsgaui anyától és percheron apától **Wolffinger A. Csordakuti gazdaságában** pósta és vasutállomás. **B.-Bicske.** 5121/b

Vegysek.

Eladó facsemeték. A katymári uradalomban (Bácsmegye) több ezer juhar, s mintegy ezer darab vadgesztenyefa csemete igen olesón eladó. Mindannyi teljesen egészséges, egyenes 6—7 éves. Csemete-ültetésre kiválóan alkalmas, Juharfa darabja 10 kr. Vadgesztenyefa darabja 12 kr. Csomagolás, szállítás vevőt terheli kiszáradt eladót. Bővebb felvilágosítást nyújt **Der-váderits István** uradalmi ispán **Katymáron.** 5096

Eladó 203mm. magyar-kincs burgonya a pápai vasutállomásra szállítva 4 frtért. Czim a kiadóhivatalban. 5108

Makk sertéshizalásra és tengeri keresték. Ajánlatok 100 kilogrammonként kéretnek **Gut Lindenhof Stübing a/d. Südbahn.** Az egész szükséglet egy-egy waggon. 5110

Eladó amerikai sima szőlővesszők.

A bőszenfai búruradalom szőlőtelepén 1884. év tavaszán Franciaországból (Richter. Montpellier) importált fajtisza amerikai sima szőlővessző eladó. 1. Solonis I. oszt. ezre 20 frt. II. oszt. ezre 10 frt. 2. Rup. monticola I. oszt. ezre 30 frt. II. oszt. 20 frt. 3. Rup. metatica I. oszt. ezre 30 frt. II. oszt. 20 frt. Az I. oszt. vesszők 6—10 mm. átmérőjűek, a II. oszt. vesszők 3—5 mm. átmérőjűek. A vesszők hossza 50 ctm. Az árakban a csomagolás és a kaposvári vasutállomáshoz való szállítás befoglalatik. A megrendeléseket kérjük az összeg 10%-ának beküldése mellett Bőszenfára u. p. **Simonfa** intézni. 5095

Homokszőlő telepítése.

Irtá **Rácz Sándor.** Ára 1 forint 50 kr.

Ólalmat hideg és nedvesség ellen egyedül és kizárólag csak az én világírtó

katonatiszti lópokróczaim

nyújtanak, melyek sok illetékes személyiség, gazdatisztek, lótulajdonosok, uradalmi intézők és czirkusz igazgatók által mint meleg, tartós, elpusztíthatlan, tehát legjobb lótakarók-ül is elismertettek. Katonatiszti lópokróczaim igen simulékonyak, e szerint mint jó meleg ágytakarók-ül is alkalmazhatók. — Ezek igen nagyok élénk színű csikokkal és bordurral ellátva; árak: A. fajta 1 frt 60 kr., B. fajta 2 frt.

Sárgaszőrű bakker takarók

6 különféle csikokkal és bordurral, komplet hosszu és széles 2 frt 50 kr., double crés és vastag, igen finom 3 frt darabonként. — Széküldés jótállással utazást mellett. Nem megfelelőért az összeg visszaadatik. — egyedüli megrendelési hely **M. RUNDKAKIN, WIEN, Glockengasse 2.** Gazdagon illusztrált katalógusok minden küldeményhez ingyen mellékeltek.

Kiadóhivatalunkban kapható:

Orsz. Férfiak Arczkép-Csarnoka
Politikai korrajz.
Irtá: **Braun Ignác.**
Ára 1 frt 60 kr.

ÁLLATORVOSI BELGYÓGYÁSZAT.
Irtá:
Dr. Hutya Ferencz,
állatorvosi akad. ny. r., egyetem magántanár.
I. KÖTET: FERTŐZŐ BETEGSÉGEK.
XII. 563 nagy 8° l.
Ára 5 frt 40 krajczár.

A seprőczirok termelése.
Irtá **SZALAY JÁNOS,**
ajász-nagy-kun-szolnok megyei gazd. egy. titkára.
A nagymélt. földm. minist. támogatásával kiadott mű.
Ára 80 krajczár.

Eladó szőlővesszők.

CSÁNYI ÁGOST „immunis” homoktalajú mintaszőlőtelepéből következő háromszor permetezett „FAJTISZTA VESSZŐK” kerülnék eladásra:

Nevezetesen	Készlet			1000 darab ára		
	sima	gyökerez		sima	2 éves gyök.	1 éves gyök.
		2 éves	1 éves	frt kr.	frt kr.	frt kr.
Amerikai direkt termők:						
Othello	20000	3000	6300	4	13	50
York-Medeira	20000	1000	1000	4	—	9
Jaques	25000	—	—	4	—	—
Csemege fajok:						
Madlaine Angevine	20000	6000	10000	10	30	20
Madlaine Royal	20000	3000	3000	10	30	20
Chasselas Blanc	20000	—	1500	10	—	20
„Rouge	10000	—	—	10	—	—
Muscat Lunel	10000	—	—	10	—	—
„Croquant	10000	—	—	8	—	—
„Alexander	10000	—	—	8	—	—
Kecskecsesű	10000	—	3000	8	—	15
Borfajok:						
Mézes fehér	50000	6000	20000	4	13	50
Olasz-Rizling	30000	4000	15000	4	13	50
Zierfandler	100000	3000	8000	3	12	8
Piros Veltelini	20000	1000	2500	4	13	50
„Dinka	20000	—	1000	4	—	9
Kövi	20000	—	20000	4	—	9
Kadarka	20000	4000	20000	3	13	50
Carbenet	100000	8000	10000	3	12	8
Nagy-Burgundi	50000	—	5000	4	—	8
Oporto	20000	—	1500	4	—	10
Szent-Lőrinczi	20000	—	1000	5	—	10
Lagraine	20000	—	1000	5	—	10
Peitite-Bouchette	20000	—	1000	5	—	10

A sima vesszők 60 cm. hosszúak; a gyökerezek dús gyökézzettek. Fajtiszaságért jótállás vállalatik. — Főnti árakba csomagolás és „Hatvan” vasutállomásra szállítás is bele van értve. Megrendeléseknél megfelelő előleg beküldése kéretik. Ugyanott 100000 drb kitünő növesű **akácz altee sorfa** kerül jutányos ár mellett eladásra. — Megrendelések: 5046

SZŐLŐTELEP INTÉZŐSÉGÉHEZ u. p. CSÁNY, Hevesm. intézendők.

„A LÓ”, „A Szarvasmarha” szerkezete és belső szervei. Öt-öt szétvehető ábrával.

Rövid szöveggel magyarázott rajzokban bemutatta, Mind két művet e'öbészéddel 4934

Dr. NÁDASKAY BÉLA tanár látta el.
Bolti ára: **egyenként 2 forint.**

Lapunk olvasói ezen műveket egyenkint 1 frt 50 krért bérmentve kapják.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti Fowler-féle Compound gőzekkel talajművelésre vállalkozik 2731

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó
Budapest, V. ker., Váci-körút 76. szám.

Szőlővesszőt

őszi és tavaszi szállításra, eladásra ajánlok Madlain, passatuti, muskát lunel, piros és fehér Chasselas sima, és utóbbi fajú egy éves gyökeres, csomagolva és állomáshoz szállítva előbbinek 6, utóbbinak 10 frtért ezrét. Szíves megkereséseket mielőbb kér **MEISTER DAVID** Ér-Semjén (Biharmegye.)

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti gyapjú aukeziókra

melyek a jövő év folyamán két sorozatban július és szeptember hóban fognak megtartatni. Bejelentéseket elfogad és felvilágosításokkal szolgál

HELLER M. és Tsa

Budapest, Erzsébet-tér 13. szám.

Nagy nyereség huzás 1895. december 6-14-ig.

21,499 pénznyereség

4 Millió 332,000 korona

összértékben.

Az államilag engedélyezett

MAGYAR

OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

Legnagyobb nyereség a legkedvezőbb esetben

EGY MILLIÓ korona.

Megújítási-sorsjegyek árai:

1 egész	1 tized	1 huszad
20 frt	2 frt.	1 frt.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész	1 fél=1/2	1 tized	1 huszad
40 frs	20 frt	4 frt	2 frt.

Ajánl és utánvétellel szétkül

főelárusító

HEINTZE Károly, Budapest, Szervita-tér 3-ik szám.

Vidéki megrendelők szíveskedjenek postadíjért 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért és a sorsolási tudósítót 20 fillért küldeni. Hogy a tisztelt közönségnek különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereségkilátásai legyenek, öt vagy ennél több sorsjegy bevásárlásánál egymástól teljesen eltérő számú sorsjegyeket állítok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti eredeti árakon.

Sürgöncim: **Lottoheintze, Budapest.**

Gépolajat

és **kenőanyagokat**

u. m.: valódi, tiszta olíva-olajat, elsőrendű, savtalanított repce-olajat, orosz ásvány-olajat stb. gazdasági és iparcélokra.

Zsákokat és ponyvákat.

Gazdasági és erdei vetőmagvakat mindenkor a legmagasabb napi áron vásárol:

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utca 10. szám.

Sürgöncim: „**CERES**“ Budapest. — Telefon: szám 1391.

Kivánatra árjegyzékkel és részletes külön ajánlattal szívesen szolgálok.

Fertőtlenítő szereket,

Kocsikenőcsöt, pata- és bőrkenőcsöt,

Műtrágyát,

Olajpogácsát

Fűmagvakat

és minden egyéb gazdasági cikkeket és vetőmagot a legjutányosabb áron és a legjobb minőségben szállít.

A legjobb magvak kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Ferdinand bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. fensége udv. szállítója magkereskedésében, **BUDAPESTEN.**

Fő-üzlet: **ANDRÁSSY-UT 23-İK SZÁM.** Flók-üzlet: **KORONAHERCZEG-UTCZA 18.**

— Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. —